KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır
H.Əliyev

DÎPLOMAT

www.Diplomata-kurdi.com

№ 12 (160), 2 - 8 Aprel, Nîsan - sal 2012
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiyməti, Hêjaye, 40 qəpik

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məsçidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

AZƏRBAYCAN-QIRĞIZISTAN SƏNƏDLƏRİNİN İMZALANMASI MƏRASİMİ OLMUŞDUR

Səh. 3

BÜTÜN MÜHARİBƏLƏRİN SONU SÜLHLƏ BİTİB

Tahir Süleyman:"Azərbaycanda kürd problemi yoxdur, amma bunu yaratmağa çalışan qüvvələr də var"

Америка нуждается в курдской политике

Səh. 14

"Kürdüstan bir neçə dövlətin arasında bölüşdürülüb"

Səh. 2

Səh. 8

28 Mart'ta yaşamını yitirenler unutulmadı

Səh. 3

CİA-dan Türkiyəyə təklif

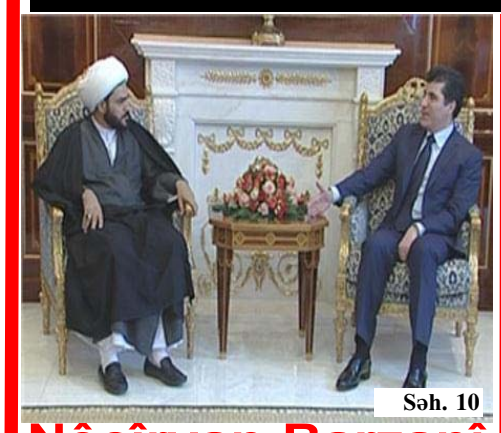

Səh. 10

Nêçîrvan Barzanî pêşwaziya bereyê Sedir kir

Səh. 16

В Канаде выходит книга о геноциде курдов

Səh. 6

NEYARÊ HAR !

Səh. 5

31 MART - AZƏRBAYCANLILARIN SOYQIRIMI GÜNÜ

Səh. 6

MƏN DAĞLARIN NƏR OĞLUYAM

Səh. 4

Suriya böhranının həlli Tehranın əlindədir

Azərbaycan-Qırğızıstan sənədlərinin imzalanması mərasimi olmuşdur

Prezident İlham Əliyevin və Qırğız Respublikasının Prezidenti Almazbek Atambayevin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra Azərbaycan-Qırğızıstan sənədlərinin imzalanması mərasimi olmuşdur.

"Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Qırğız Respublikası Prezidentinin Birgə Bəyanatı"nı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Almazbek Atambayev imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi və Qırğız Respublikasının Narkotiklərə Nəzarət üzrə Dövlət Xidməti arasında narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qeyri-qanuni dövriyyəsi ilə mübarizə sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş"i Azərbaycanın daxili işlər naziri Ramil Usubov və Qırğızıstanın Narkotiklərə Nəzarət üzrə Dövlət Xidmətinin sədri Vitali Orozaliyev imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikası və Qırğız Respublikası arasında Azərbaycan Respublikasının Dünya Ticarət Təşkilatına qəbul olunması üzrə Protokol"u Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov və Qırğızıstanın xarici işlər naziri Ruslan Kazakbayev imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Qırğız Respublikası Hökuməti arasında vergi qanunvericiliyinə riayət edilməsi məsələləri üzrə əməkdaşlıq və qarşılıqlı yardım haqqında Saziş"i Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov və Qırğızıstanın xarici işlər naziri Ruslan Kazakbayev imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Qırğız Respublikası Hökuməti arasında mədəniyyət sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş"i Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov və Qırğızıstanın xarici işlər naziri Ruslan Kazakbayev imzaladılar. "Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Qırğız Respublikası Hökuməti arasında mülki müdafiə (mühafizə), fövqəladə halların qarşısının alınması və aradan qaldırılması sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş"i Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov və Qırğızıstanın xarici işlər naziri Ruslan Kazakbayev imzaladılar.

İlham Əliyev Bolqarıstanın Azərbaycandakı səfiri Vasil Kalinovu fəaliyyət müddətinin başa çatması ilə əlaqədar qəbul etmişdir

Prezident İlham Əliyev Bolqarıstan Respublikasının ölkəmizdəki fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Vasil Kalinovu fəaliyyət müddətinin başa çatması ilə əlaqədar qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı Vasil Kalinovun ölkəmizdəki diplomatik fəaliyyəti dövründə Azərbaycan ilə Bolqarıstan arasında siyasi, təhlükəsizlik, energetika və regional əməkdaşlıq sahələrində əlaqələrin inkişaf edərək yaxın tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsindən məmnunluğunu bildirdi. Bolqarıstanlı diplomatın Azərbaycandakı fəaliyyətini yüksək qiymətləndirən Prezident İlham Əliyev gələcək fəaliyyətində ona uğurlar arzuladı.

Səfir Vasil Kalinov ölkələrimiz arasında münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini vurğulayaraq münasibətlərimizin genişlənməsində yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin önəmini qeyd etdi. Vasil Kalinov Azərbaycandakı diplomatik fəaliyyəti dövründə səfirliyin fəaliyyətinə yaradılan şəraitə görə Azərbaycan hökumətinə və şəxsən Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi.

FHA: Suriya əleyhinə İstanbul zirvəsi başlamadan məğlubiyyətə uğradı

Deyerler.Org: Bəşər Əsəd əleyhdarı 12 müxalif kürd qrupları Suriya Milli Şurasını tərk edib. Bu qruplar aprelin 1-də keçiriləcək "Suriya dostları"nın iki günlük İstanbul zirvəsi ərəfəsində bu addımı atıb. İstanbulda təşkil edilən zirvə suriyalı müxalif qrupların dərin fikir ayrılıqlarına səhnə olub. (FHA)

Türkiyə və Qətərin rəhbərliyilə və Amerikanın əmrlərilə yaradılan "Suriyanın dostları" qrupunun İstanbul zirvəsində 12 kürd müxalif qrup Suriyanın Milli Şurasından çıxdıqlarını bəyan edib. Mövzu ilə əlaqədar gələn xəbərlərə görə, sözügedən suriyalı kürd qrupları şuranın suriyalı kürdlərin haqlarını tanımaması səbəbindən "zirvən"i tərk edib. Şuranın kürd üzvlərindən birinin verdiyi açıqlamada uydurma milli şuranın başda kürdlər olmaqla Suriya xalqının hamısını təmsil etmədiyini ifadə edib.

/Deyerler.Org/

"Kürdüstan bir neçə dövlətin arasında bölüşdürülüb"

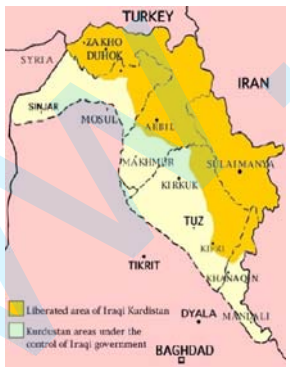

Şimali İraqdakı Kürd muxtariyyətinin başçısı Məsud Bərzani "Əl-Şarkiye" televiziyasına açıqlamasında heç bir bölünmə ya da birliyin zorla olmayacağını bildirib və buna nümunə olaraq Çexoslavakaiya və Almaniyanın adını çəkib. "ELPress"in Türkiyə mətbuatına istinadən verdiyi məlumata görə, "Vaxt gələcək kürd xalqı birləşəcək və taleyini özü həll edəcək"-deyə açıqlama verən Məsud Bərzani qeyd edib ki, illərdir ki, kürdlərə qarşı zülm edilir: "Kürdlər bir gün birləşəcək. Bu həqiqəti danmaq olmaz. Bizim də xalq olaraq ərəb, fars və türklərdən fərqimiz yoxdur. Kürdüstan bir neçə dövlətin arasında bölüşdürülüb və onun mestəqil dövlət olmağına heç vaxt imkan verilməyib".

Ərəb Birliyi sammitinə raket zərbəsi

İraq 22 il fasilədən sonra Ərəb Birliyinin sammitinə ev sahibliyi edəcək. Sammitin açılışını kürd əsilli İrak prezidenti Cəlal Tələbani edib. "Reuters"agentliyinin verdiyi xəbərə görə, sammitin aparıldığı "Yaşıl rayon" adlı əraziyə minaatan və qumbaraatanlardan raket atəşi açılıb. İraq rəsmiləri ölü və yaralıların olmadığını bildirir. Amerika işğalından sonra ilk dəfə keçirilən Ərəb Birliyin sammitinin təhlükəsizliyi üçün 500 milyon dollar xərclənib. Suriya sammitə qatılmayacaq. Amma sammitdə müzakirə ediləcək əsas mövzu Suriyadakı vəziyyət olacaq.

Ərdoğan: "Dəqiq bir şey söyləmək mümkün deyil"

İranda səfərdə olan Türkiyə baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın İran prezidenti Mahmud Əhmədinejadla görüşü başa çatıb.

Publika.Az-ın Türkiyə mətbuatına istinadən verdiyi məlumata görə, Tehranın Saadabad sarayında keçirilən görüşün əsas müzakirəsi mövzusu Suriya və nüvə enerjisi olub. Görüş zamanı baş nazir Ərdoğan Suriyada baş verənlərlə bağlı Türkiyənin mövqeyini Əhmədinejada çatdırıb. Suriyadan sonra ən önəmli məsələlərdən olan İranın nüvə enerjisi proqramı iki ölkə rəhbəri tərəfindən müzakirə olunub. Seuldakı Nüvə Enerjisi Zirvəsindən sonra Əhmədinejadla görüşən Türkiyə baş naziri zirvə görüşündə verilən qərarları onunla müzakirə edib.

Bundan başqa, iki ölkə rəhbəri terrorla mübariza məsələləri və regional məsələlərlə bağlı müzakirələr aparıb.

Görüşdən əvvəl Ərdoğan jurnalistlərə verdiyi açıqlamada 5+1 adlandırılan, BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvləri ABŞ, İngiltərə, Fransa, Rusiya və Çinlə bərabər Almaniyanın da təmsil olunduğu qrupla İran arasında görüşlərin İstanbulda keçirilməsi məsələsi ilə bağlı belə deyib: "Hələ bitən bir şey yoxdur. İranla Suriya məsələsində fərqli yanaşmalar olduğu aydındır. Yaxınlaşma əldə olunmasına gəldikdə, hələlik bu görüşləri keçirmədən dəqiq bir şey söyləmək mümkün deyil".

Publika.Az

Bərzanidən təəccüblü açıqlama

"Heç bir parçalanma və birliyin zorla olamayacaq. Nümunə kimi Çexoslovakya və Almaniyanı göstərmək olar. Kürd xalqı, gün gələcək birləşəcək və öz talehini özü təyin edəcək"

FaktXeber.com-un vverdiyi məlumata görə, mərkəzi Bağdadda olan Əl-Şərqiyə televiziyasına açıqlama verən Regional Kürd Rəhbərliyi lideri Məsud Bərzani, təəccüblü açıqlamalar verib.

"İllərdir kürdlərə qarşı zülm edilir. Ancaq kürdlər də bir gün birləşəcək. Bu həqiqət gözardı edilə bilməz. Bizdə bir xalqıq, digərləri kimi. Fars, ərəb, türk xalqından bir əskiyimiz yoxdur. Ərəb xalqı bir neçə ölkədə bölünüb. Kürdüstan bir neçə ölkə arasında bölünüb və heç vaxt kürd dövləti olmasına icazə verilməyib. Zorla bölünənlər 40 ildən sonra yenə birləşiblər, 40 illik parçalanmadan sonra kürd xalqı gün gələcək birləşəcək və öz talehini özü təyin edəcək. Mən qarşıdurmanı dəstəkləmirəm. Tarixdə kürdlərə zülm edilib. Hmaı bu müjdəli xəbəri gözləyir. Bu müjdə hər an da açıqlana bilər. Amma mən də bilmirəm, mən də buna şahid ola bilərəm, nəvələrim də. Amma bu müjdəli xəbər baş tutacaq və bu qarşısı alınmayacaq həqiqətdir.", deyə bildirib.

FaktXeber

CİA-dan Türkiyəyə təklif

CİA rəhbəri David Petraeusdan Ankaraya "Kürdüstan" rüşvəti!: "Böyük qardaş olun, tanıyın, neft və qazdan pay alın!"

Ankaraya pay təklifi

İslamazeri.az-ın Türkiyə mətbuatına istinadən verdiyi xəbərə görə, hələ 2003-cü ildə Süleymaniyadə Türk əsgərinin başına çuval keçirilməsi təlimatını verən CİA rəhbəri David Petraeusun Ankaraya qəfil səfərinin səbəbi müəyyən oldu. Petraeusun, Türkiyəyə "Kürdüstanın tanınmasına səsinizi çıxarmayın... Böyük qardaşlıq edin, neft və təbii qazdan pay alın!" təklifini etdiyi məlum olub.

Türkiyənin baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan və MİT məsləhətçisi ilə görüşən Petraeus, "İraqın mərkəzi rəhbərliyi, Ərbili sıxışdırır. Bu dövlətə qarşı çıxmayın. Kürdüstanın müstəqilliyini tanıyın, böyük qardaş olun, Mosul və Kərkük qaynaqlarından faydalanın" mesajı verib.

Məsud Bərzani isə çox "sevinclidir"

Ankara səfərindən dərhal sonra, İraq kürdlərinin lideri Məsud Bərzani Novruz bayramı ərəfəsində Kürdüstanın yaradılacağı "müjdəsini" vermişdi. O, Ərbildə kürd gənclik komitəsinin təşkil etdiyi konfransda çıxış edərək "Ümid edirəm ki, əlbəttə bir gün yenə bu ayda, o böyük müjdəli xəbər gələcək. Amma o günün doğru bir gün olması lazımdır" demişdi.

Qeyd edək ki, baş nazir Tayyib Ərdoğan da jurnalistlərə verdiyi açıqlamada CİA rəhbəri ilə keçirilən görüşdə İraq mövzusunun müzakirə edildiyini bildirmişdi.

islamazeri.az

Bəşər Əsədə qarşı hərbi şura yaradıldı

Əmrə tabe olmayan helikopter Təhlükəsizlik Nazirliyini bombalayıb Türkiyəyə qaçdı

Suriyada gərginlik davam edir. Bəşər Əsədin əmrindəki əsgərlər hakimiyyət əleyhdarlarına qarşı növbəti qətliamını törədib. Yerli fəalların bildirdiyinə görə, son sutka ərzində hökumət qüvvələrinin keçirdiyi xüsusi əməliyyat zamanı 38 hakimiyyət əleyhdarı öldürülüb. Üsyançı əgərlərlə hökumət qüvvələrinin qarşıdurması zamanı isə 15 əsgər həyatını itirib. Bəşər Əsədin əmrindəki əsgərlər Homs və İdlib şəhərlərində müxaliflərə yönəlik əməliyyatları artırıblar. Homs növbəti dəfə top və raket atəşinə tutulub.

Bundan başqa təhlükəsizlik qüvvələri Türkiyə ilə sərhədə yaxınlıqda yerləşən Saraqəb şəhərində də hərbi əməliyyatlara start veriblər. Hüquq müdafiəçiləri hökumət qüvvələrinin 26 tankın müşaiyyəti ilə şəhərə daxil olaraq müxaliflərin kompakt olduğu yaşayış massivlərini atəşə tutublar. Bəşər Əsədin əsgərləri ilə üsyançılar arasında şiddətli döyüşlər baş verib. Üsyançılar 9 əsgəri öldürməyi bacarıblar.

"Əl-Ərəbiyyə" kanalı isə müxalifətə istinadən bildirib ki, Suriya ordusunda xidmət edən helikopter pilotu Hələb şəhərində Əzəz adlı məntəqənin bombardman edilməsi əmrinə tabe olmayaraq, helikopterdən Təhlükəsizlik Nazirliyinin binasını atəşə tutub. Hərbi sursatı tükənən pilot sonda Türkiyəyə qaçmalı olub. Suriya dövlət xəbər agentliyi (SANA) məlumatı təkzib edib, rəsmi Ankara isə məlumatı şərh etməyib.

Bəşər Əsədə qarşı vuruşan üsyançılardan ibarət Azad Suriya Ordusunun komandiri polkovnik Riyad Əsəd müxalifətin hərbi şurasının yaradıldığını açıqlayıb. Keçmiş Suriya Hərbi Hava qüvvələri zabiti yeni şuranın Azad Suriya Ordusunun və general Mustafa Əş Şeyxin briqadasınının fəaliyyətinə rəhbərlik edəcəyini bildirib. Hərbi Şuraya məhz Mustafa Əş Şeyx başçılıq edəcək. Bəyanatda şuranın təsis olunmasına dair müvafiq sazişin Türkiyədə bağlandığı və əsas məqsədin Bəşər Əsədə qarşı olan qüvvələrin birləşdirilməsi olduğu qeyd edilir.

azadlıq.info

BÜTÜN MÜHARİBƏLƏRİN SONU SÜLHLƏ BİTİB

Tahir Süleyman:"Azərbaycanda kürd problemi yoxdur, amma bunu yaratmağa çalışan qüvvələr də var"

Heç kimin haqqı yoxdur ki, Azərbaycan demokratiyasina kölgə sala. "Güman edirəm ki, "Diplomat" qəzetinin çapına qoyulan qadağa aradan qaldırılacaq. Çünki biz PKK –ya aid materiallarin çoxunu Türkiyə mətbuatından götürürük. O qəzetlərdən biri də, Türkiyədəki "Özgür gündəm" qəzetidir. Qəzet dövlət tərəfindən bağlanmasına baxmayaraq, rəsmlər qəzetin çapına icazə verdilər, hansı ki, bu qəzet 24 saat PKK-dan yazırdı". Bu fikirləri "Vətəninfo.az" saytına açıqlamasında "Diplomat" qəzetinin baş redaktoru Tahir Süleyman səsləndirib. Qəzetin çapına qoyulan qadağanın fevral ayında Hacettepe Universitetinde Xocalı faciəsi ilə bağlı keçirilən aksiyaya kürd əsilli Türkiyə vətəndaşlarının mane olması ilə bağlı olduğu fikirlərə gəlincə isə Tahir.Süleyman "onun bizim ölkəmizə aidiyyəti ola bilməz" deyə bildirdi: "Çünki Azərbaycanda kürd problemi yoxdur, Mənə elə gəlir ki, hər şey zamanla düzələcək".

Çünki maraqlı qüvvələr Türkiyənin Kürd-Türk federativ dövləti olmasına çalışırlar.

"PKK-nın Suriyada yerləşmə məsələsi yəqin ki həqiqətdir. Düşündüyümə görə, Türkiyə Amerikasız heç nə edə bilməz". "Vətəninfo.az" saytına açıqlmasında belə deyən "Diplomat" qəzetinin baş redaktoru Tahir Süleyman bildirdi ki, əgər PKK Suriyaya giribsə, bu Türkiyənin razılığı ilə olub: "Hər halda onlar Türkiyənin ərazisindən Suriyaya keçiblər. Yəqin ki, Türkiyə razılıq verib. Orda başqa faktorları nəzərdən keçirmək lazımdır. Suriyadada İraqdakı kimi muxtariyyət məsələsi gündəmdədir. Hansı ki, Türkiyə İraq Kürdüstanına da qarşı idi. Lakin maraqlı qüvvələr Kürdüstan Muxtariyatini yaratdı və Türkiyə Kürdüstan rəhbərliyi ilə hesablaşır və hətta onlardan kömək də istəyirlər. Düşünürəm Suriyada yaranacaq muxtariyatla, İraq Kürdüstan muxtariyyatı Türkiyəyə birləşdirib, Türkiyənin Federativ Kürd-Türk dövləti olmasına çalışırlar".

Hörmətli oxucular! "Diplomat" qəzetinin nəşrinə əngəl törətmək istəyənlər "Özgür Gündəm" qəzetinin 8 və 9-cu səhifəmizdəki yazılarına baxıb, tutduqları əməldən utansınlar!

Sətri xəbərlər

* Türkiyədə "Ergenekon" terror təşkilatının məsələsinə görə bir neçə yüksək rütbəli zabitin məhkəmə işinə başlanılıb.
* Kürdüstan muxtariyyatının prezidenti Məsud Barzani Avropa ölkələrində səfərdədir. Artıq o, Bolqarıstan prezidenti ilə görüşərək mühüm məsələləri müzakirə edib.
* İraqda keçirilməsi planlaşdırılan Ümumiraq Konfransı aprel ayının 5-də keçiriləcək.
* Cənubi Kürdüstanın paytaxtı Həvler şəhərində şəkil sərgisi keçirilib.
* İstanbulda nəşr olunan "Özgür Gündəm" adlı kürd qəzetinin çapına qadağa qoyulmuşdu. Prakurorluq onları "terrorçuları təbliğ etmək"də günahladırmasına baxmayaraq, dünən qəzetin çapına icazə verildi. Lakin Azərbaycanda çıxan ``Diplomat`` qəzetinə qarşı mehtüdiyyət hələ də götürülməyib.
* Türkiyə prezidenti Abdulla Gülün xüsusi tapşırığı ilə yeni komitə yaradılıb. Bu komitə mərhum prezident Turqut Özalın müəmmalı ölümünü araşdıracaq.
* Kürdüstanın baş naziri Neçirvan Barzani yaxın zamanlarda Türkiyəyə səfər edəcək.
* Kürdüstan Özünümüdafiə dəstələrinin verdiyi məlumata görə, 40 nəfər xüsusi təyinatlı türk hərbiçisi Kandil dağına hücum etmişdir. Lakin kürd partizanlarının əks-zərbəsi zamanı 13 əsgər öldürülmüşdür, 6 –sı isə yaralanmışdır.
* Türkiyə Suriyadaki səfirliyini bağlayıb.
* Kürd təşkilatları Suriyada keçirilən referenduma qatılmayacaqlar.
* Avropa Parlamenti: Türkiyə kürd məsələsində ciddi addımlar atmalıdır.
* Kürdüstan Yurdsevərlər Birliyi partiyasının liderlərindən biri olan Kosrat Rəsul Kürdüstanın yeni vitse-prezidenti seçilib.
* Türkiyə parlamentinin keçmiş üzvü milliyətcə kürd olan Şərəfəddin Xalis 15 il həbs cəzası alıb. Onun günahı ondan ibarətdir ki, o, parlamentdə çıxış edən zamanı söyləmişdir ki, "əgər kürd problemini həll etmək istəyirsinizsə, onda cənab Öcalanla danışıqlar aparmalısınız."
* ABŞ dövlət katibi Xilari Klinton Səudiyyə Ərəbistanına səfər edib.
* Məsud Barzani: Vaxt gələcək bütün kürdlər birləşəcək.
* Türkiyə Kürdüstanından doğma dildə təhsil almaq üçün, imza toplama kampaniyası keçirilir. Artıq 1 milyondan artıq imza toplanılıb.
* İraqın Rusiyadaki səfirliyində Novruz bayramı ilə əlaqədər tədbir keçirilmişdir.
* Kanadada kürdlərin soyqırımına dair kitablar çap olunacaq.
* Moskva şəhərində "Kürdüstanda vəziyyət. A.Öcalanın həbsi" adlı geniş konfrans keçirilmişdir.
* Murad Karayılan: Heç bir hərbi müdaxilə kürd məsələsini çözməyəcək. Əksinə, həmin dövlətlət zəlil olub geri çəkiləcək. Heç kəs kürdləri məğlub edə bilməz.

Türkiyə Suriyadakı səfirliyini bağladı

Türkiyə rəsmiləri Suriyada vəziyyətin getdikcə ağırlaşması səbəbindən bu ölkədəki səfirliyini bağladığını bildirib. Hələ keçən həftə Türkiyə Dəməşqdəki səfirlyini bağlayacağını və vətəndaşlarının geri çağıracağı barədə xəbərdarlıq etmişdi.

Son zamanlar Suriyadakı döyüşlər üzündən Türkiyəyə 17 minə qədər suriyalı keçib. Türkiyə Bəşər Əsəd hökumətini zorakılıqları dayandırmağa çağırmaqda davam edir. Türkiyə eləcə də Birləşmiş Ştatların Suriyadakı üsyançılara yardım təklifini müzakirə etmək üçün gələn həftə keçiriləcək yığıncaqda iştirak etməyə hazırlaşır.

Bu arada isə siyasi fəallar hökumət qüvvələrinin bu gün Homs şəhərini minamyot atəşinə tutmaları nəticəsində bir neçə evin yandığını bildirib.

İsrail komandosları İranda əməliyyat aparır

İraqın kürd bölgəsində yerləşən bir hərbi bazadakı İsrail ordusuna bağlı xüsusi təyinatlıların İran ərazisində kəşfiyyat əməliyyatları keçirdiyi barədə xəbərlər yayılıb. Britaniyada yayımlanan "The Sunday Times" qəzetinin yazdığına görə, kürd bölgəsindəki israilli xüsusi təyinatlılar İran ərazisinə keçmədən öncə saqqal buraxır və iranlı əsgərlərin geyindiyi formadan istifadə edirlər.

Hərbi bazadan "Black Hawk-Sikorsky" helikopterləriylə havaya qalxan xüsusi təyinatlılar İranın Fordo və Perçin nüvə obyektlərindəki işləri müşahidə edirlər. Əməliyyatçıların quruda istifadə etdiyi xüsusi vasitələr də yenə kürd bölgəsindəki hərbi bazaya yük vertoloyotları ilə çatdırılır. Qəzetin qərbli kəşfiyyat qaynaqlarına istinadən yaydığı xəbərdə deyilir ki, israilli kəşfiyyatçılar bu tip əməliyyatları illərdir keçirir. Ancaq son aylarda həmin əməliyyatlar daha da intensivləşib.

azadlıq.info

Baxçalı Ərdoğanı Suriyanı parçalamaqda ittiham etdi

MHP lideri Suriyada aparılan oyunların təhlükəli olduğunu vurğulayıb.Türkiyənin ana müxalifət partiyalarından sayılan Milliyyətçi Hərəkat Partiyasının lideri Dövlət Baxçalı, Ərdoğan hakimyyətini Suriya dövlətini parçalamaq niyyətində olduğunu açıqlayıb. Baxçalı ötən gün partiyanın həftəlik toplantısında çıxış edərkən deyib: "Cənubi Koreyada Ərdoğanla ABŞ prezidenti Barak Obamanın görüşü və orada tərəflərin Suriya mövzusunda eyni mövqedə olmaları barədə verdikləri açıqlamalar onu göstərir ki, Suriyanın işğalı və bu ölkənin parçalanması barədə olan təxribat planı işə düşüb. Suriyanın başına da ərazi bütövlüyünü əldən vermiş İraq kimi oyun açmaq istəyirlər. Onlar, İraqın şimalında yaranan kürd dövlətinə oxşar bir dövləti də Suriyada yaratmaq niyyətindədirlər". Dövlət Baxçalı həmçinin Suriyada xarici müdaxiləyə son qoyulmasını tələb edib.

Bizimxeber.az

Suriya böhranının həlli Tehranın əlindədir

Suriyada baş verən toqquşmaların qarşısının alınması üçün rəsmi Dəməşq çərşənbə axşamı BMT-nin və Ərəb Dövlətləri Liqasının (ƏDL) Suriya üzrə xüsusi nümayəndəsi Kofi Annanın sülh planını qəbul etdi.

Dəməşqin qəbul etdiyi altı maddəlik plana əsasən, hakimiyyət xalqın haqlı tələblərini yerinə yetirməli, suriyalılar tərəfindən idarə ediləcək və bütün siyasi partiyaları əhatə edəcək qruplarla müzakirələrə başlamalı, ölkədə baş verən silahlı toqquşmaya son verərək ordunu şəhərlərdən çəkməli, humanitar yardımların ehtiyac duyulan bölgələrə çatdırılmasına, səbəbsiz həbs edilənlərin buraxılmasına, ölkəyə KİV mənsublarının sərbəst şəkildə girişinə şərait yaratmalı və dinc məqsədli etiraz aksiyalarının keçirilməsinə icazə verməlidir.

Suriyada baş verən hadisələri diqqətlə izlədikdə isə, ölkədə yaxın günlərdə hər hansı bir ciddi irəliləyiş olmayacağını açıq şəkildə görmək olar. Bəşşar Əsədin hakimiyyətdən getməsi belə, ilkin mərhələdə böhranın həlli kimi görünsə də, bu, böhranın tam olaraq həlli demək deyil.

Ölkədə hələ də bir araya gələ bilməyən ciddi müxalifətin olmaması, baş verən hadisələrin artıq müxalifət-hakimiyyət qarşıdurmasından çıxaraq, demək olar ki, məzhəb qarşıdurmasına çevrilməsi hakimiyyətin dəyişməsindən sonra belə, silahlı toqquşmaların davam edəcəyini söyləməyə əsas verir.

Annan planının qəbul edilməsindən sonra baş verən önəmli məqamlardan biri də İstanbulda Suriya müxalifətinin keçirdiyi görüş oldu. Bundan əvvəl də Suriya müxalifəti bu kimi görüşlər keçirsə də, son görüşdə Suriya kürdləri istisna olmaqla bütün siyasi qüvvələr ölkənin ərazi bütövlüyünün qorunması haqqında razılığa gəldilər. Suriya kürdlərinin simasında Demokratik Birlik Partiyasının (Partiya Yekîtiya Demokrat) belə bir razılığa gəlməməyinə səbəb isə uzun vədəli planın bir hissəsidir.

Dəməşqin qəbul etdiyi plan Kofi Annan tərəfindən "sülh üçün atılan" uğurlu bir addım kimi qiymətləndirilsə də, ölkənin müxtəlif şəhərlərində toqquşmalara son verilmədi. Annan Dəməşqin qəbul etdiyi planı hər nə qədər uğurlu hesab etsə də, Suriya müxalifəti Bəşşar Əsədə inanmadığını bildirdi.

Ən maraqlısı isə Türkiyənin də eyni mövqedən çıxış etməsi və ölkənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın İrana rəsmi səfərindən əvvəl etdiyi açıqlamada Ankaranın Bəşşar Əsədin səmimiyyətinə inanmadığını bildirməsi oldu.

Baş nazir Ərdoğan Bəşşar Əsədin əvvəllər də Türkiyə rəhbərliyinə vədlər verdiyini, lakin onlardan heç birini yerinə yetirmədiyini bildirdi. İran Prezidenti Mahmud Əhmədinejad isə Tehranda rəsmi səfərdə olan Suriya XİN-in rəsmisi Feysəl Miqdat ilə görüşü zamanı Dəməşqə dəstək vermək üçün ölkəsinin əlindən gələni əsirgəməyəcəyini bildirdi.

Əslində hazırda Suriya böhranının həlli Qərb, ərəb dövlətləri və Türkiyədən çox Tehranın əlindədir. Ankara və Qərb dövlətləri problemin həlli istiqamətində iqtisadi sanksiyalar qəbul etsələr də, bu o qədər də effektiv olmayacaq. Çünki Suriyanın İranla olan iqtisadi əməkdaşlığı iqtisadi sanksiyaların nəticəsini qismən də olsa azaldır.

Ankaranın təşəbbüsü ilə Suriya ərazisində 20 km-lik "tampon bölgə" yaradılması məsələsinə gəlincə isə, Türkiyə ordusu bununla bağlı Suriya sərhədində kəşfiyyat xarakterli işlər aparsa da, bu layihə düşünüldüyü qədər asan deyil.

Bəşşar Əsəd rejiminin taleyi bu gün Tehranda Türkiyənin Baş naziri Ərdoğan və İran rəsmiləri arasında keçiriləcək danışıqlardan asılı olacaq.

"Financial Times": Ərdoğan avtoritardır

İngiltərənin "Financial Times" qəzeti Türkiyənin Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AKP) hakimiyyətdəki 10 ilini dəyərləndirən yazısında partiyanın getdikcə avtoritarlaşdığını bildirib.

Publika.Az-ın "Mynethaber" saytına istinadən verdiyi məlumata görə, Devid Qardner və Daniel Dombeyin yazdığı "Ərdoğanın Türkiyəsi: Daha qəddar bir hakimiyyət" başlıqlı məqalədə Ərdoğanın portretlərinin ölkə ərazisində demək olar ki, respublikanın qurucusu Atatürkün portretləri qədər çox olduğu yazılıb.

Yazarlara görə, Ərdoğan hakimiyyətdəki 10-cu ilində siyasi qüdrətini hər zamankı qədər mühafizə edir. Mətbuat üzərindəki təzyiqlər, siyasi rəqiblərin məhkəmələrdə ittiham olunması hakimiyyətin getdikcə avtoritarlaşdığını göstərir.

Ərdoğanın hakimiyyətdə olduğu 10 il ərzində Türkiyənin regional gücə çevrildiyini, iqtisadiyyatında Çinlə bərabər eyni sürətlə böyüdüyünü və əldə edilən rifahın, səhiyyə xidmətləri, məktəblər və yollarla yayıldığını yazan "Financial Times", qüdrətli generalları həbs edən hökumətin rəqibləri

azaldıqca ona qarşı xoş münasibətin də azaldığını vurğulayıb.

Məqalədə əksəriyyəti kürd olan Türkiyə həbsxanalarındakı 104 jurnalistin İran və Çində həbsdə olan jurnalistlərdən çox olduğu göstərilib.

Publika.Az

Türkiyə İrana qarşı sanksiyalara qoşuldu

Türkiyə İrandan neft alınmasının məhdudlaşdırılması yönündə ilk addımı atıb. Türkiyənin "Hürriyet" qəzeti xəbər verir ki, enerji və təbii qaynaqlar naziri Taner Yıldız İrandan alınan neftin bir qisminin Liviyadan alınacaq neftlə əvəzlənməsi istiqamətdə fəaliyyətə başladıqlarını açıqlayıb.

Taner Yıldız bu il ərzində Liviyadan 1 milyon ton xam neft alınacağını bildirib. Liviyadan nefti özəl şirkətlər və TÜPRAŞ vasitəsi ilə alınacaq. Nazir deyib ki, Liviyadan neft almağa artıq başlayıblar. Odur ki, İrandan alınan neftin miqdarı müəyyən qədər azalacaq. Taner Yıldız Liviya ilə yanaşı Səudiyyə Ərəbistanından da uzunmüddətli müqavilələrlə neft ala biləcəklərini deyib. Nazir bildirib ki, İrandan aldıqları xam neftin həcmini 10 faiz azalda bilərlər.

Taner Yıldızın açıqlamasından dərhal sonra TÜPRAŞ açıqlama yayıb. Açıqlamada qeyd edilib ki, yaranmış vəziyyətlə bağlı İrandan xam neft alınmasının 20 faiz azaldılmasına qərar verilib, bu, digər ölkələrdən alınan xam neftlə əvəzlənəcək.

Bununla Türkiyənin də İrana qarşı beynəlxalq sanksiyalara qoşulduğunu demək mümkündür. Türkiyə sanksiyalara rəğmən İrandan neft alan azsaylı ölkələrdən biridir. ABŞ Dövlət Departamenti bir neçə gün qabaq açıqladığı, İrandan neft alan ölkələrin qara siyahısınaı Türkiyənin də adını daxil etmişdi. Qara siyahıda olan 12 ölkəyə qarşı ABŞ-ın sanksiyalar tətbiq edəcəyi də bildirilmişdi. Ötən gün isə ABŞ-ın Türkiyədəki səfiri Francis Ricciardone bəyan etdi ki, Türkiyə İrana qarşı sanksiyaların tətbiqi ilə bağlı bir qərar verməlidir.

www.mynet.az

31 MART - AZƏRBAYCANLILARIN SOYQIRIMI GÜNÜ

SOYQIRIM – tarixin qanlı səhifəsi

Azərbaycanlılara qarşı iki əsr davam edən soyqırım düşünülmüş şəkildə genişmiqyaslı qanlı aksiya nəticəsində yüzlərlə yaşayış məntəqəsini yerlə-yeksan edib, minlərlə azərbaycanlını böyük qəddarlıqla qətlə yetirmişlər. Ermənilərin Azərbaycana qarşı uzun illər boyu apardığı ardıcıl etnik təmizləmə, soyqırım və təcavüzü nəticəsində minlərlə insan evindən-obasından didərgin düşmüşdür.

Soyqırım siyasətini həyata keçirmək üçün IV-XIX əsrlər ərzində öz dövlətlərinə malik olmayan ermənilər "Böyük Ermənistan" dövlətini yaratmaq üçün Rusiyanın imperiya siyasətindən alət kimi istifadə etmişdilər.

Azərbaycanın XIX-XX əsrlərdə baş verən bütün faciələri torpaqlarının zəbti ilə müşayiət olunaraq, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı düşünülmüş, planlı surətdə həyata keçirdiyi soyqırımı siyasətinin ayrı-ayrı mərhələlərini təşkil etmişdir.

1813-1828-ci illər Rusiya ilə İran arasında gedən iki müharibənin (1804-1813, 1826-1828) sonunda imzalanmış Gülüstan (12 oktyabr 1813-cü il) və Türkmənçay (10 fevral 1828-ci il) müqavilələri Azərbaycan xalqının tarixində faciəvi rol oynamış və Azərbaycanın parçalanmasına gətirib çıxarmışdır. Azərbaycanın şimalı Rusiyanın, cənubu isə İranın idarəçiliyinə keçmişdir.

1905-1906 illərdə İrəvan və Gəncə quberniyalarının 200, Şuşa, Cəbrayıl və Zəngəzurun isə 75 azərbaycanlı kəndini ermənilər talan ediblər. Statistik məlumatlara əsasən demək olar ki, 1905-1907-ci illərdə baş verən hadisələrdən sonra azərbaycanlılara qarşı kütləvi repressiyalar gizli şəkildə aparılıb. 1916-cı ilin məlumatları göstərir ki, 1831-ci illə müqayisədə həmin il İrəvan quberniyasının 5 əyalətində əhalinin sayı 40 dəfə artaraq 14 min 300-dən 570 min nəfərədək yüksəlmişdir. Ancaq həmin zaman kəsiyində azərbaycanlıların sayı cəmi 4,6 faiz artaraq 246 min 600 nəfər təşkil edib. Yaxud başqa bir nümunə, əgər 1886-1897-ci illərdə əhalinin mütləq artımı 40 min nəfər olubsa, 1905-1916-ci illərdə bu rəqəm cəmi 17 min nəfər olub. Halbuki hələ 1905-ci ildə 1886-cı illə müqayisədə əhalinin sayı 61 min nəfər çox olub. Bu rəqəmlər çar Rusiyasının idarəçiliyi dövründə erməni millətçilərinin şovinist siyasətini həyata keçirməsindən, "Türksüz Ermənistan" planının reallaşdırılması istiqamətində azərbaycanlıların qovulmasından xəbər verir.

1918-1920-ci illər Birinci dünya müharibəsindən sonra Rusiyada yaranmış vəziyyətdən istifadə edən ermənilər 1917-ci ildə baş vermiş fevral və oktyabr inqilablarından sonra öz istəklərinə bolşevizm bayrağı altında nail olmağa cəhd edirlər. Bakı Soveti əksinqilabi elementlərlə mübarizə şüarı altında 1918-ci ilin əvvəllərindən başlayaraq bütün Bakı quberniyasında yaşayan azərbaycanlıların çıxarılması məqsədlərini güdən cinayətkar planın, reallaşdırılmasına başlayır. 1918-ci ilin mart-aprel aylarında isə qanlı hadisələr zirvə nöqtəsinə çatıb. O aylarda ermənilər tərəfindən törədilən cinayətlər azərbaycan xalqının yaddaşında silinməz iz qoyub. Təkcə milli mənsubiyyətinə görə minlərlə dinc azərbaycanlı məhv edilib. Ermənilər evləri yandırır, insanları diri-diri oda atırdılar. Onlar tərəfindən milli memarlıq abidələri məktəblər, xəstəxanalar, məscidlər və digər tikililər dağıdılır Azərbaycanlıların soyqırımı xüsusi qəddarlıqla Bakı, Şamaxı Quba, Qarabağ, Zəngəzur, Naxçıvan, Lənkəran və Azərbaycanın digər ərazilərində həyata keçirilir. Bu torpaqlarda kütləvi qaydada dinc əhali qırılmış, kəndlər yandırılmış, milli mədəniyyət abidələri məhv edilmişdir.

1918-ci ilin mart-aprelində Bakı, Şamaxı, Quba, Muğan və Lənkəranda ermənilər 30 mindən çox azərbaycanlını qətlə yetirmiş, 10 minlərlə insanı öz torpaqlarından qovmuşdur. Təkcə Bakıda 10 minə yaxın azərbaycanlı xüsusi qəddarlıqla öldürülüb, Şamaxıda 58 kənd dağıdılmış 7 min nəfər (1653 qadın, 965 uşaq) məhv edilmişdir. Quba ərazisində 122, Qarabağın dağlıq hissəsində 150, Zəngəzurda 115, İrəvan quberniyasında 211, Qars əyalətində 92 kənd yerlə yeksan olunmuş; əhali üzərində yaş və cinsə məhəl qoymadan qətliam həyata keçirilmişdir. lrəvan azərbaycanlılarının çoxsaylı müraciətlərinin birində ("Aşxadavor" ("Əməkçi") qəzeti, 2 noyabr 1919-cu il) göstərilirdi ki, azərbaycanlıların bu tarixi şəhərində və onun ətrafında qısa zaman ərzində 88 kənd dağıdılmış, 1920 ev yandırılmış, 131 min 970 nəfər isə öldürülmüşdür.

28 may 1918-ci ildə Azərbaycan Demokratik Respublikasının yaradılması da qurbansız ötüşməyib. ADR-in Nazirlər Sovetinin sədri F.X.Xoyskinin xarici işlər naziri M.H.Hacınskiyə yazdığı məktubda deyilir: "Ermənilərlə biz bütün mübahisələrə son qoymuşuq. Onlar ultimatumu qəbul edib müharibə ilə qurtaracaqlar. Biz ermənilərə İrəvanı güzəştə getdik. Cənubi Qafqazda 3 suveren respublikanın yaranması və müttəfiqlərin köməyi ilə Ermənistan ərazisi 1 milyon 510 mın nəfər əhali ilə (795 min erməni, 575 min müsəlman, 140 min digər xalqlar) 17 min 500 ingilis kvadrat mili həcmində olur. Bununla kifayətlənməyən ermənilər heç bir şeyə məhəl qoymadan "Böyük Ermənistan" ideyası ətrafında Gürcüstanın tərkibində olan Axalkalaki, Borçalı, Azərbaycanın Qarabağ, Naxçıvan, Gəncə quberniyasının cənub hissəsinə iddia irəli sürürlər.

1948-1953-cü illər Sovet hakimiyyəti illərində ermənilər adət etdikləri metodlarla azərbaycanlıların daimi yaşadıqları Ermənistan SSR-dən çıxarılmasını eləcə də qonşu respublikaların torpaqları hesabına öz ərazilərini böyütməkdə davam ediblər. 1943-cü ildə Tehranda keçirilən konfransda ermənilər İranda yaşayan ermənilərin Sovetlər Birliyinə köçürülməsinə icazə verilməsi xahişi ilə SSRİ xarici işlər naziri Molotova müraciət edirlər. Bu məsələdə Stalinin razılıq verməsi faktiki olaraq azərbaycanlıların 1948-53-cü illərdə kütləvi şəkildə Ermənistandan deportasiya olunmasının əsasını qoyur.

1988-ci ildən başlayaraq yenidənqurma, aşkarlıq prosesi antiazərbaycan əhval-ruhiyyəsinin və ərazi iddialarının yeni dalğasını yaratdı. 1945-ci ildə sınaqdan çıxarılmış guya Ermənistanla Qarabağın iqtisadi cəhətdən bir-birinə bağlı olması barədə əsassız iddialarla erməni millətçiləri azərbaycanlıları Ermənistandan qovmağa, Qarabağı isə Azərbaycandan ayırmağa başladılar. 1988-ci ildən başlayaraq kütləvi hədə qorxular, fiziki güc, ölüm, kəndlərin talan edilməsi yandırılması həyata keçirilir. Qukarkda baş verən qanlı hadisələr nəticəsində 70 nəfər öldürülür, onların 21-i qadın 6-sı uşaq olur. Vardenis rayonunda isə 40 nəfər öldürülür. Ermənistanın digər rayonlarından - Yerevan, Masis, Kalinino, Kadjaran, Qafan, Kirovakan, Qoris, Sisian, Amasiya və Alaverdidən 250 min azərbaycanlı öz ev-eşiyindən qovulur. 1905-1920-ci illərin tarixi yenidən təkrar olunur - qadın və uşaqlar, yaşlılar qarlı dağlar aşaraq, dona-dona, insani itkilər verə-verə öz xilaslarını Azərbaycanda axtarırdılar. Yenidən

1948-53-cü illərin tarixi təkrar olunur - İttifaqın mərkəzi hakimiyyətinin qərarları ilə azərbaycanlı qaçqınların Qarabağda yerləşdirilməsinə icazə verilmir, onlar özlərinə çadır şəhərciklərində sığınacaq tapırlar. 1991-ci il avqustun 8-də (18 fevral 1929-cu ildə Ermənistanın tərkibinə verilib) sonuncu azərbaycan kəndi Nüvədidən əhalinin çıxarılmasından sonra Ermənistan faktiki olaraq monomillətçi dövlətə çevrildi. "Türksüz Ermənistan" kimi daşnak ideyası reallaşdı.

1988-ci ildən sonra Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi nəticəsində 7 rayon talan olundu, 1 milyona qədər adam doğma yurdundan didərgin düşdü. Tarixən Azərbaycan xalqına qarşı soyqırım siyasəti həyata keçirən erməni millətçiləri öz vəhşi simalarını bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirərək Xocalını yerlə-yeksan etdilər. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən ölüm doğan o gecədə hələ də dəqiq olmayan məlumatlara görə, 613 nəfər xocalı şəhid oldu. Onlardan ancaq 335 nəfərinin meyidini dəfn etmək mümkün olub. 1275 nəfər dinc sakin girov götürülüb, onlardan 150 nəfərinin taleyi bu gün də məlum deyil.

Bu faktlardan göründüyü kimi, ermənilər öz şovinist məqsədlərinə çatmaq üçün beynəlxalq hüquq normalarına məhəl qoymadan bütün mümkün vasitə və metodlardan istifadə ediblər. Sovet hakimiyyəti illərində ermənilər adət etdikləri metodlarla azərbaycanlıların daimi yaşadıqları Ermənistan SSR-dən çıxarılmasını eləcə də qonşu respublikaların torpaqları hesabına öz ərazilərini böyütməkdə davam ediblər.

Azərbaycanın XIX-XX əsrlərdə baş verən bütün faciələri torpaqlarının zəbti ilə müşayiət olunaraq, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı düşünülmüş, planlı surətdə həyata keçirdiyi soyqırımı siyasətinin ayrı-ayrı mərhələlərini təşkil etmişdir.

Bu hadisələrin yalnız birinə - 1918-ci il mart qırğınına siyasi qiymət vermək cəhdi göstərilmişdir. Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin varisi kimi Azərbaycan Respublikası bu gün onun axıra qədər həyata keçirə bilmədiyi qərarların məntiqi davamı olaraq soyqırım hadisələrinə siyasi qiymət vermək borcunu tarixin hökmü kimi qəbul edir.

31 Mart faciəsi tarixə qanlı bir ləkədir. Bu qanlı ləkə, bu faciə düşmənin üzündəki maskaların düşdüyü və canilərin bütün çılpaqlığı ilə ortaya töküldüyü gündə baş verib.

Bu qanlı faciənin gözə çarpan obyektiv mənzərəsi sadəcə kökündən yıxılmaq istəyən böyük bir imreratorluğun çökməsindən ibarətdir.

Hər şeydən əvvəl, hamımızın birinci vəzəfəsi millətimizin üzərindən bu qanlı ləkəni silmək, onları tarix önündə təsvir etmək və bu qanlı ləkəni bir daha təkrar etməmək, onların murdar və maskalı üzlərinə çırpmaqdır.Milli intibah müsəlman Türk düşmənlərinin məzarı və ölümü olacaqdır.

26 mart 1998-ci ildə "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Azərbaycan Respublikası prezidenti H.Əliyevin "31 Mart Azərbaycanlıların soyqırımı Günü" kimi qeyd olunması üçün xüsusi fərmanı olmuşdur. 28 mart 2006-cı ildə Azərbaycan Respublikası prezidenti İ.Əliyevin "31 Mart Azərbaycanlıların soyqırımı Günü" münasibətilə Azərbaycan xalqına müraciəti olmuşdur.

Bir daha soyqırımı qurbanlarının əziz xatirəsini dərin hüzn və ehtiramla yad edir, Allahdan onlara rəhmət, yaxınlarına səbr diləyir, xalqımıza səadət, ümummilli vəzifələrimizin həlli yolunda uğurlar arzulayırıq.

Hüseyn Kürdoğlu

ÇAĞIR ÜSTÜMƏ

(Çadırda xəstə yatan qaçqın qocanın dilindən)

Ey bahar küləyi, son nəfəsimdir,
Get neçə loğmanı çağır üstümə.
Yağı görməz səni, uç Dəlidağa,
Bir əlçim dumanı çağır üstümə.

Gəz viranə qalmış dustaq vətəni,
Ahımdan od alıb yandır düşməni.
Deynən könlüm quşu arzular səni,
Bir Laçın tərlanı çağır üstümə.

Gör mənim gözümlə Sağrı bulağı,
Min illik buz tutan Əriməz dağı.
Nərgizi, laləni, mavi zanbağı,
Yarpızı, reyhanı çağır üstümə.

Ayağa durmağa yoxdur bir umud,
Səngərdən üzünü İşıqlıya tut.
Gəlsin, daxmam üstə ağlasın bulud,
Gurşadı, leysanı çağır üstümə.

Uç Sarıbabadan, Araza şığı,
Həkəri, Bərgüşad axır şıdırğı.
Sirli boyçiçəyi, çobanyastığı
Dərmandır, dərmanı çağır üstümə.

Keçir gözlərimdən Qırxqız gülşəni,
Yağılar qırdımı pöhrə meşəni?!
Tap kollar dibində qan bənövşəni,
O dərdi pünhanı çağır üstümə.

Hələ ki, sinəmdə çarpır ürəyim,
Ey Muğan küləyi, budur diləyim:
Gör hara sığınıb qaçqın mələyim,
Yaralı ceyranı çağır üstümə.

O dağlar qızının heyranı mənəm,
Həsrəti, möhnəti, hicranı mənəm.
Ala gözlərinin qurbanı mənəm,
Ölməmiş qurbanı, çağır üstümə.

Ovut ürəyimi, umudvar eylə,
Arzumu dağlara sən aşkar eylə.
Kürdoğlu sağdırsa, xəbərdar eylə,
Halı pərişanı çağır üstümə.

7.05.2000

DUMAN, AY DUMAN

Laçını salma yadıma,
Amandır, duman, ay duman!
Ata yurdunun həsrəti,
Yamandır, yaman, ay duman!

Nə söyləyim qaçqın elə,
Bax gözümdən axan selə.
O yurda dönməyim hələ
Gümandır, güman, ay duman!

Gilgil çayı coşub daşan,
Qayalarda min bir nişan.
Kürdoğlu da dağdan aşan,
Dumandır, duman, ay duman!

Dəvəçi-Dəhnə kəndi
7.12.1997

Nəriman Əyyub

YATAMMIRAM, ALLAHIM

Gecə keçir, yuxu qaçıb gözümdən,
Yenə bu gün yatammıram, Allahım.
Oyanmışam, soruşuram özümdən,
Arzulara çatammıram, Allahım.

Sanki dərya mənə olub çox dayaz,
Üzəmmirəm, ayaqlarımdır nasaz.
Bədənim qocalıb, ömür qalıb az,
Dəryalarda batammıram, Allahım.

Fikirlərim bir-birinə qarışır,
Sanki onlar gecələrdə yarışır,
Xəyalımda sürüşdükcə sürüşür,
Saxlamağa tutammıram, Allahım.

Bir pənahım indi qalıb tək sənə,
Sənə baş əyirəm mən dönə-dönə,
Daim yalvarmağım olub ənənə,
Əkilsəm də bitəmmirəm, Allahım.

Nəriman Əyyuba qəm yaxınlaşıb,
Fikiri çoxalıb, daşdıqca daşıb.
Əqlim də, başım da elə bil çaşıb,
Xəyalımı qatammıram, Allahım.

ŞİKAYƏTİM VAR

Çoxdan hiss edirəm, mən qocalıram,
Gənclik çağlarımdan geri qalıram.
Otuz poemamla ləzzət alıram,
Məni Yaradana şikayətim var.

Dədə-baba yurdum, o keçmiş Milli,
Oradan çıxartdı vəhşi yadelli.
Qalmasın orada o murdar dilli,
Hər şeyi qanana şikayətim var.

Vedimi verdilər yurdsuz yanlara,
Dağ çəkdilər onda müsəlmanlara.
Torpaq getdi, xeyli uzanır ara,
Dərdimə yanana şikayətim var.

On yeddi kitabda dərd-ələmim var,
Xalqımın dərdindən min alimim var.
Nə borcum olmayıb, nə sələmim var,
Məni tez anana şikayətim var.

Baxıb bu halıma yanmasın gözəl,
Mən də onun kimi gözəldim əzəl,
İndi hər yerimdən tökülür xəzəl,
O gözəl canana şikayətim var.

Qəm çəkmə ürəyim, olma vəfasız,
Günlərim keçməyib heç də cəfasız.
Özümdən narazı olmuşam yalnız,
Milli Nərimana şikayətim var.

TARİYEL KÜSKÜN

YOX BABA, SƏN GÖRƏN DÜNYA DEYİL BU

Misin ləldən dəyərlidi, dəyəri,
Yox bab, sən görən dünya deyil bu.
Bu dünyanın, diz üstədi çörəyi,
Yox baba, sən görən dünya deyil bu.

Qarğalar qartaldan yüksəkdə uçur,
Gədəni Aqildən nadanlar seçir,
Mərdin cığırından, namərdlər keçir,
Yox baba, sən görən dünya deyil bu.

Izi yoxdu divarının, daşının,
Dadı itib plovunun, aşının.
Oxunmayır surələrin, yasinin,
Yox baba, sən görən dünya deyil bu.

Haram pulla həccə gedir "dədələr",
Bığ yerinə, saç uzadır gədələr.
Yada düşmür sən qoyduğun hədələr,
Yox baba, sən görən dünya deyil bu.

Görünürük, yalnız kişi donunda,
Misri qılınc pas dağlayıb qınında.
Yerimiz yox o dünyada yanında,
Yox baba, sən görən dünya deyil bu.

Uçurdular, sən tikdiyin talvarı,
Dağ kişisi, məkan seçib "bulvarı".
Dəyişdirib ərlə-arvad şalvarı,
Yox baba, sən görən dünya deyil bu.

Baba, Küskün görənləri görmədin,
Nə yaxşı ki, sən bunları bilmədin.
Şükür olsun, belə ömür sürmədin,
Yox baba, sən görən dünya deyil bu.

TARİYEL KÜSKÜN
29.03.2012.

MƏN DAĞLARIN NƏR OĞLUYAM

Kürdlüyümlə öyünürəm,
Mən dağların nər oğluyam.
Qüdrətimdən enilmərm,
Kəlbəcərin ər oğluyam.

Nəsilindən qeyrət alan,
Nadanları atdan salan,
Düşmənin bağrın yaran,
Koroğlunun kür oğluyam.

Evladıyam şah dağların,
Yaşıl donlu yaylaqların,
Dür şərbətli bulaqların,
Saf qoxulu dür oğluyam.

Əzablarda yoğrulmuşam,
Sərt sularda doğrulmuşam.
Kürd bətnindən doğulmuşam,
Milyonların bir oğluyam.

Qala qurdum qüdrətimlə,
Yer titrətdim heyrətimlə,
Ucalıram qeyrətimlə,
Biləklərin gir oğluyam.

Kürd adlanan millətimə,
Babək, Nəbi qüdrətinə,
Qurban olum qeyrətinə,
Bu millətin pir oğluyam.

Allah bizə verib payın,
Ey millətim, yoxdur tayın.
Bu Küskünü, Aqil sayın,
Sir dünyanın, sir oğluyam.

TARİYEL KÜSKÜN
27.03.2012.

Barîyê Bala

NEYARÊ HAR!

Bese, bese, îdî axam pêpez meke,
Gul-sosinêm meheçqîne, îsaf bike.
Koşk-bircêd min cî raneke, mehedmîne,
Çem û kanyêm bê xov meke, memiçqîne.
Ewa axa tew şerefa dayka mine,
Her yek gulek şehîdekî gelê mine.
Ew koşk û birc, kevn dîroka gelê minin,
Ew çem-kanî, herd bistanê dayka minin.
Ji dest-pîyêd serokêd min qeyda veke,
Kan û xezne milkê minin, talan meke.
Lawê Kurda tew mêrxas in, pê nikarî,
Tu xayînî, xapxapokî, bê îtbarî.
Namûs, xîret boy te tune, îdî here,
Tew axa min tiverike, lê megere.
Tu xwînrêjî, qetilkarê gelê minî,
Bê kok-eslî, deyndarê heqê minî.
Xewa giran îdî zû da ez rabûme,
Min heqê xwe naskirîye, serwext bûme.
Zef dijware, îdî tu min bixapînî,
Bikî kole, ber derê xwe bigerînî.
Îdî here, ez te vira qet nebînim,
Cara îcar ezê ruhê te bistînim.
Bê şerefo, ji ku hatî, hetanî ku,
Dinya zane, pêş dîrokê rûreşî tu.
Biteyîse, zû dûrkeve, here ji vira,
Pêşiya gotîye: "Gurê gerik, nabe bira".

WELAT

Him dinalim, him dizêrim, dûrî, Welat,
Dil hejarim, tengezarim, nûrî, Welat,
Tirs û xofim, sirûk pême, tune bawer,
Jan giranim, tu melhema minî, Welat…

Xerîb warim, hêlîn sarim, Kurdim, Welat,
Hesretkêşim, te nabînim, derim, Welat,
Zelûl xemim, xalî nabin çav ji hêsra,
Stûna dilî, bext-mirazê minî, Welat…

Per û baskî, xemil-rewşî, timê, Welat,
Qudûm-qamî, şewq û şamî, min ra, Welat,
Bêy te îdî ez bedhalim, nema tawet,
Zîyaretî, tiverikî, boy min, Welat…

BERFA SİPÎ, ÎDÎ BESE, SER QENDÎLA MİN DA LÊKÎ

Geh lêdikî, geh vedikî, berfa sipî,
Diborzînî, basû dikî, geh jî tîpî.
Hemû renga tenê dikî tu rengê xwe,
Qenc û xirav derbaz dikî dewrana xwe.
Rebbê jorîn ev rusqeta daye te da,
Weke hevdu tu lênakî hemû dera.
Cîkî hindik, cîkî gelek tu lêdikî,
Geh dikenî, geh digirî, geh vedikî.
Dema ku tu digihîjî ser axa min,
Pir hêrs dibî, tu datînî tew barê xun.
Rica dikim, Qendîla min kêm hemêzke,
Barê giran cîkî dinê vala bike.
Şêr gêrîla nav zaxa da meqiflîne,
Zû derbaz be, li wir hindik tu bimîne.
Dinya tu car awa naçe, dûmek heye,
Gelê mine aza bibe, ev eseye.
Ewê demê ser axa min dubar lêke,
Biborzîne, basû bike, him jî kêfke.

ÎŞEV DÎSA TU KETİYÎ BÎRA MİN DA

Şevê dirêj, xew nakeve çavê min da,
Dişewitim nav mitalê kûr-agirda.
Te digerim nav bajara, hemû gunda,
Te nabînim, tu tunenî, bûyî unda.

Nav govenda, li dîlana te digerim,
Xasbaxçê ter, qûmistana te digerim,
Koşk û sehra, dibistana te digerim,
Te nabînim, tu tunenî, kuda herim.

Ser kanîya, dora çema, terrazuna,
Cem domama, bal bedewa, zend bazina,
Seyrangeha, li cem dayka, pîre jina,
Te nabînim, te pirs dikim çûk-mezina.

Şaxêd gelya, daristana te pirs dikim,
Zer-zinara, gulistana te pirs dikim,
Keç û xorta, qelfê zerya te pirs dikim,
Te nabînim, dîtî tune, ez çi bikim.

Lihef bûze, nivîn derzî, balgî kevir,
Halêm digrîn hîva sê şev, stêrk û ewir,
Dest nîyêd min bûne çoçil, bûne tevir,
Însaf bike, nêzîk dibe siba gewir,
Heta hebim, ezê time te bigerim,
Ez tu cara, tu bedewê te naguherim.

www.netex.com

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN «ŞƏRƏFNAMƏ» ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Əvvəli ötən saylarımızda

Əhalisi. Bidlis əmirliyində əhalinin tərkibi nisbətən müxtəlif idi. Burada kürdlərlə yanaşı asori və erməni ailələrini görmək olardı. Lakin əhalinin əksəriyyətini kürd tayfalarından ibarət olan müxtəlif qəbilələr təşkil edir. «Şərəfnamə» də bu əmirlikdə yaşayan əhalidən 4 min nəfərinin erməni və asori olduğu qeyd edilmişdir (76, 341).

Bidlisinin yazdığına görə Bidlis əmirliyində 24 müxtəlif kürd tayfa qoruğu yaşayırdı (76, 361). Əgər biz hər bir tayfa qoruğunu orta hesabla 2 min nəfər hesab etsək, o zaman təkcə Bidlis vilayətində 48 min nəfər əhalinin yaşadığını qeyd edə bilərik. Lakin sonralar Bidlis əmirliyi haqqında məlumat verən Şəms Sami bu vilayətin (Bidlisin) 172 kəndi, 30 min nəfər əhalisi və bu əhalinin də üçdə bir hissəsinin erməni və asori olduğunu göstərmişdir (81, 123).

Beləliklə, Bidlis əhalisinin sayı haqqında «Şərəfnamə» dəki məlumatla, «Qamus» dakı məlumat arasında fərq görürük. Bizə görə hər iki müəllifin verdiyi məlumat düzgündür. Lakin bu fərqi əmələ getirən ictimai və siyasi hadisələr olmuşdur. Yəni digər kürd əmirliklərində olduğu kimi, Bidlis əmirliklərində də Osmanlı hökmranlığı başlandıqdan sonra əhalinin miqdarı getdikcə azalmışdır. Bunun əsas səbəbini isə Osmanlı-İran müharibələrində axtarmaq lazımdır.

Bidlis vilayətində yaşayan kürd tayfaları içərisində Ruzəkilər ən qüvvətli əşirət hesab olunurdu. Buna görə də həmin tayfa bu əmirliyin tarixində çox mühüm rol oynamışdır.

Bidlisi yazır ki, Kürdüstanı işğal etmək fikrində olan qüvvətli şahlar əvvəlcə Bidlis hökmdarları və Ruzəki əşirəti ilə müharibə etməli olurdular. Çünki Ruzəkiləri tabe etmədən başqa kürd tayfalarını itaət altına almaq mümkün deyildir (76, 360).

1479-1481-ci illərdə Ağqoyunlu hökmranlığına, 1535-1538-ci illərdə isə Osmanlı ağalığına qarşı apardıqları mübarizəni həmin tayfanın igidlik nümunələrindən biri kimi qeyd etmək olar.

«Şərəfnamə» də deyilir ki, Bidlis qalasının daşları qədər Ruzəki əşirətinin başları kəsilmişdir (76, 360). Beləliklə, həm çoxluğu, həm də igidliklərinə görə Bidlis hökmdarlığı əsrlər boyu Ruzəki zadəganlarının ixtiyarında olmuşdur.

Siyasi tarixi. Bidlisinin yazdığına görə bu tayfa ağsaqqalları Kəsra41 nəslindən olan İzzəddin və Ziyaəddin adlı iki qardaşı Əxlatdan Bidlisə dəvət etmişdilər (76, 360). İzzəddin Bidlis, Ziyaəddin isə Hezo (Sason da deyilir) hökmdarı oldu. Lakin sonralar Ziyaəddin hiylə yolu ilə Bidlis hökmranlığını ələ keçirib qardaşı İzzəddini Hezo hökmdarı göndərdi. Bidlis hökmdarlarının mənşəyinin əsas etibarı ilə kəsranilərə çatdığını «Şərəfnamə» də görmək olar (76, 362). Ziyaəddin ölümündən sonra onun xələfləri ardıcıl olaraq Bidlisdə hökmdarlıq etmişdər. «Şərəfnamə» nin müəllifi qeyd edir ki, yalnız 110 ildən sonra Bidlis həmin sülalənin ixtiyarından çıxaraq, yadellilərin əlinə keçmişdir» (76, 362). Çünki Səlcuqlar dövründə Kürdüstanın digər əmirlikləri kimi, Bidlis əmirliyi də o sülaləyə tabe olmuşdur.

Bidlisi yazır ki: «Tarixdə adları qeyd olunan və mənim nəzərimə çatan Bidlis hökmdarı 18 nəfərdən ibarət olub 450 ildən artıqdır ki. hökmdarlıq edirlər (76, 364).

Dövlətşah Səmərqəndi göstərir ki: «Sultan Cəlaləddin Xarəzmşah monqol ordusu qarşısında məğlub olub Azərbaycana gəldi və burada da tab gətirə bilməyib Bidlisə getdi və orada Məlik Əşrəfin qızı ilə evləndi» (66, 162). Bidlisi də öz əsərində həmin hadisəni Dövlətşah Səmərqəndinin qeyd etdiyi kimi göstərərək yazır: «1225-ci ildən Sultan Cəlaləddin Bidlisə gəldiyi zaman məlik Əşrəf Bidlis hökmdarı idi» (76, 369; 97, 334).

Məlik Əşrəf Bidlis hökmdarı olmazdan əvvəl Şamda yaşamış və Əyyubilərin qoşun başçısı olmuşdur. O, heç bir şaha tabe olmadan bir müddət sərbəst olaraq hökmdarlıq etmiş və sonra ölmüşdür. Onun əmirlik vəzifəsini qardaşı Məlik Məcdəddin öhdəsinə götürmüşdür. Bidlisi qeyd edir ki, «Ondan (Məlik Məcdəddindən) sonra övladları ardıcıl olaraq hökmdarlıq etmiş və əmir Teymur Qorqaniyədək onlara heç kim toxunmamışdır (76, 372). Həmin dövrdə Bidlis əmirliyində mühüm və tarixdə qeyd edilməli bir hadisə baş verməmişdir.

Məlik Məcdəddindən sonra Izzəddin, Əmir Əbubəkr, Əmir Şeyx Şərəf və nəhayət, Teymurləngin müasiri olub və onunla görüşən Əmir Ziyaəddinin Bidlis hökmdarı olduqları «Şərəfnamə» də ardıcıllıqla verilmişdir. Lakin dövrün bir sıra mənbələrində Teymurləng zamanında Bidlis hökmdarı Əmir Ziyaəddin deyil, Hacı Şərəfin hökmdar olduğu və Teymurləng ilə görüşdüyü qeyd edilir.

Şərəfəddin Əli Yəzdi 1393-cü ildə Teymurləngin Kürdüstan ölkəsinə gəlməsindən bəhs edərək yazır: «Öz doğru və düzgünlüyü ilə bütün Kürdüstanda məşhur olan Bidlis hökmdarı Hacı Şərəf Teymurun görüşünə gələrək ona yaxşı atlar hədiyyə verdi. Teymur da onu öz növbəsində mükafatlandıraraq Bidlis əmirliyini başqa hissələri ilə birlikdə, yenə də ona verdi (77, 687).

Eyni hadisəni o dövrün bir çox tarixçiləri (Nizaməddin Şami və Budaq Qəzvini) öz əsərlərində olduğu kimi qeyd edirlər (126, 152; 54, 316). Məsələn, F.Metsopski də «Əmir Şərəfin Teymurun yanına gəldiyini və mehribanlıqla qarşılandığını, Teymurun ona (Hacı şərəfə) sülh məktubu verdiyini və bununla da bütün ölkənin asudə olduğunu yazır (41, 14).

Bidlisi göstərir ki: «Hacı Şərəf Bidlis, Əxlat, Muş və ixtiyarında olan başqa qalaların açarlarını götürüb gözəl hədiyyələrlə Teymurun görüşünə getdi. Teymur onu yaxşı qarşılayaraq mükafatlandırdı və bir neçə rayonu da onun əmirliyinə qataraq bu haqda bir fərman verdi (76, 372).

Həmin fərmanın 1533-cü ilə qədər qorunub saxlanması «Şərəfnamə» də qeyd edilir. Bidlisi yazır: «Bidlis əmirliyində hərc-mərclik baş verdi, 1533-cü ildə Şərəf xan öldürüldü, oğlu Şəmsəddin xan Ruzəkilərlə birlikdə İran ölkəsinə gedərkən başqa şahların verdikləri fərmanlarla bərabər, Teymurləngin verdiyi fərman da itib batmışdı (76, 373). Beləliklə, Əmir Ziyaəddinin Teymurlənglə görüşməsi haqqında nə «Şərəfnamə» də, nə də başqa mənbələrdə heç bir məlumata təsadüf olunmur, hətta Kürdüstan tarixindən bəhs edən sonrakı tədqiqatçılar da əsasən Bidlis hökmdarı Hacı Şərəfin Teymurlənglə görüşməsini qeyd edirlər (97, 335).

Buna görə də Əmir Ziyaəddinin Bidlis hökmdarı olması mütləq, lakin onun 1393-cü ildə Teymurləng ilə görüşməsi şübhəlidir. Çünki, əvvəldə qeyd edildiyi kimi, həmin tarixdə Bidlis hökmdarı Zeyaəddinin oğlu Hacı Şərəf olmuşdur. Onun hökmdarlığı haqqında «Şərəfnamə» və digər mənbələrdəki faktları qeyd etmək olar.

Hacı Şərəf zəmanəsinə görə ağıllı və siyasətçi bir hökmdar idi. O, Teymkrləngi hədiyyələrlə qarşılamaq və öz qalalarının açarını ona təqdim etməklə böyük bir insan qırğınının qarşısını ala bilmişdi. Marks yazır: «Teymurun siyasəti minlərlə qadına, körpəyə, kişiyə, gəncə işkəncə verməkdən, onları qılıncdan keçirməkdən, qırmaqdan və bununla da hər yerdə dəhşət törətməkdən ibarət idi» (2, 185).

Bu cəhəti nəzərə alaraq Hacı Şərəf qüvvətli düşmənə tabe olub bununla da öz müstəqilliyini qoruyub saxlamışdı

Hacı Şərəfdən sonra oğlu Məlik Şəmsəddin (təxminən 1399-1425-ci illərdə) Bidlis hökmdarı olmuşdur.

Bidlis əmirliyinin tarixində Məlik Şəmsəddinin dövrü o qədər də sakit keçməmişdir. Temurləng zamanında qaçaq olan Qara Yusif Qaraqoyunlu Teymurun ölümündən sonra 1405-ci ildə öz tərəfdarları ilə birlikdə əvvəl Diyarbəkirə və oradan da Bidlis əmiri Məlik Şəmsəddinə pənah gətirdi. F. Metsopekinin yazdığına görə Məlik Şəmsəddin onu duz-çörəklə qarşılamış, silah, at, qatır və hər cür hərbi ləvazimatla təchiz etmişdir (41, 22-23).

Xondəmir qeyd edir ki, «Qara Yusif Diyarbəkirə gəldiyi zaman Əxlat və Bilbis42 (Bidlis-Ş.M.) hakimi Məlik Şəmsəddin ilə onun arasında dostluq və qohumluq əlaqəsi yarandı. Məlik Şəmsəddin Qara Yusifin qızı ilə evləndi (64, 461).

Bidlisi yazır ki: «Qara Yusif öz qızını Məlik Şəmsəddinə ərə verdi. Məlik isə Pasin rayonu ilə Onik qalasını Qara Yusifin ixtiyarında qoydu» (76, 376; 97, 336).

Beləliklə, Qara Yusif bir qədər qüvvə topladıqdan sonra 1406-cı ildə Teymurləngin nəvəsi Əbubəkrin ixtiyarında olan Çuxur Səəd qalasına hücum etdi. Baş verən müharibədə Qara Yusif qalib gəldi və həmin qaladan başqa Mərənd, Naxçıvan, Şərur və Maku qalalarını da

işğal etdi.

Fon Hammerin yazdığına görə Qaraqoyunlu sülaləsinin hakimiyyəti 1375-ci ildən 1467-ci ilədək davam etmişdir (99, 17).

Mənbələrdəki məlumata əsasən Qara Yusifin qüvvə və qüdrəti artdıqca Şəmsəddinin də hörmət və nüfuzu artır, əmirlik sahəsi böyüyürdü. Əbdürrəzzaq Səmərqəndi yazır ki: «Əmir Şəmsəddin və o mahalın digər əmirləri Qara Yusif ilə birlikdə hərəkət edirdilər (108, 172).

Bidlisi yazır: «Əmir Şəmsəddin ilə Qara Yusif arasındakı dostluq və ittifaq o dərəcəyə çatmışdı ki, Qara Yusif ona oğlum-deyə xitab edirdi» (76, 376; 97, 337).

Beləliklə, Teymur sülaləsinə qarşı yaradılan bu ittifaq getdikcə möhkəmlənirdi. Qara Yusif şah olan kimi Muş, Əxlat rayonlarının suyurqal43 olaraq Bidlis əmirliyinə əlavə edilməsini bir fərmanla rəsmiləşdirdi.

Fərmanın tərcüməsi:

Kürdüstanın əmir və hökmdarları, ərbab və böyükləri, məlik və kətxudaları, xüsusilə Bidlis, Əxlat, Muş və Xnos rayonlarına tabe olan əhali və məşhur adamlar bilməlidirlər ki, böyük Əmir Şəmsəddin öz fədakarlıq və sədaqəti ilə bizim tam etimadımızı qazanmışdır. Odur ki, keçmişdə olduğu kimi, Bidlis, Əxlat, Muş və Xnos rayonları və qalaları, Bidlis xəzinəsinə xas olan mal və pul vergiləri suyurqal olaraq Əmir Şəmsəddinə verilir. Məzkur əmir heç kəsin müdaxiləsi və iştirakı olmadan tam müstəqilliklə sərbəst olaraq hökmdarlıq edəcəkdir. Bu fərmana görə heç kəs onun adamlarına təcavüz etməməlidir. Bu fərmanı pozanlar dərhal şiddətli cəzalara məruz qalacaqdır.

Əmirlərin, sərkərdələrin, Bidlis, Əxlat, Muş, Xnos və bütün qalaların əhali və əyanlarının vəzifəsi hörmətli Əmir Şəmsəddini özlərinin böyük əmiri hesab etmək, onun sözünü və məsləhətlərini qəbul edərək ona tabe olmaq və bütün göstərişlərini fədakarlıqla icra etmkdən ibarətdir. Hicri 820-ci il 10 rəbiüləvvəl 18 aprel 1417-ci il (76, 376-378). 1420-ci ildə Qara Yusif öldü. Onun ölümündən 40 gün sonra Əmir Teymurun oğlu Şahrux Mirzə Kürdüstana gəldi. Mənbələrdə deyilir ki: «Şahrux Mirzə Əxlat nahiyəsindəki Mərku adlanan yerdə düşərgə saldığı zaman digər kürd əmirləri ilə birlikdə Bidlis hökmdarı Məlik Şəmsəddin də onun görüşünə getmiş və ona tabe olduğunu bildirmişdir (76, 378-379). Bundan sonra Şahrux onun əmirliyni təsdiq etmişdir.

Beləliklə də, Məlik Şəmsəddin bir zaman Qara Yusif ilə və sonra Şahrux Mirzə ilə yaxşı münasibətdə olmaqla öz istiqlaliyyətini qoruyub saxlaya bilmişdir. O, öz dövrünə görə ağıllı və siysətçi bir hökmdar idi. Kürdlər arasında ona «Şəmsəddin əl-Kəbir» adı verilmişdi.Bidlisinin yazdığına görə Məlik Şəmsəddin öz adına xütbə oxutdurmuş və sikkə zərb etdirmişdir (76, 379). Eduard Braun qeyd edir ki, Qaraqoyunlu İskəndər Şahruxa qarşı müharibədə qalib gəldi… və 1425-ci ildə Əxlat hökmdarı Şəmsəddini məğlub etdi (51, 66).

Ardı var

Herkes eyleme seferber

Strasbourg'daki süresiz dönüşümsüz açlık grevi bir ayını doldururken, talepler için girişimler sürüyor. Dönüşümlü açlık grevine Kürt siyasetçiler de katıldı.

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan üzerindeki tecridin kaldırılması talebiyle 1 Mart'ta Fransa'nın Strasbourg kentinde 15 Kürdistanlının başlattığı süresiz-dönüşümsüz açlık grevi, bugün 31 günü geride bıraktı. Açlık grevi için Avrupa'nın diğer ülkelerinde de Kürdistanlıların girişimleri sürüyor.

Fransanın Strasbourg kentinde 'Öcalan'a Özgürlük İnisiyatifi' üyesi 15 kişinin başlattığı açlık grevi bir ayını doldurdu. Eylemcilerin sağlık durumu kritik bir aşamaya gelirken, CPT ve Avrupa Konseyi gibi kurumlar, taleplere yönelik halen somut bir adım atmış değil. Açlık grevi eylemcilerinde kilo kaybı, uyku sorunu, tansiyon düşüklüğü, kan şekerindeki dengesizlik, baş ağrısı ve mide bulantısı şeklinde rahatsızlıklar devam ediyor her geçen gün artıyor.

Siyasetçiler dönüşümlü grevde

Süresiz-dönüşümsüz açlık grevi eylemcilerine, dönüşümlü gruplar da 5 günlük destek açlık grevleri ile destek veriyor. 5. gruptaki beşer günlük dönüşümlü açlık grevinde Hollanda'da yaşayan Kürdistanlıların yanı sıra Kürt siyasetçiler de yer alıyor. Kongra Gel Genel Başkanı Remzi Kartal, KCK Yürütme Konseyi üyesi Zübeyir Aydar, PJAK Genel Başkanı Hacı Ahmedi, KNK Başkanı Tahir Kemalizade, KNK Yönetim Kurulu üyesi Adem Uzun, Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu (KON-KURD) Genel Başkanı İsmet Kem, KON KURD Yönetim Kurulu Üyesi Yılmaz Orkan, Fransa Kürt Dernekleri Federasyonu (FEYKA) Başkanı Mehmet Ülker, Kürt siyasetçiler Ali Yiğit ve Nizamettin Toğuç, yazar Mahir Sayın da açlık grevine katılanlar arasında. Kürt siyasetçiler 4 Nisan'da yapılacak büyük oturma eyleminde de halkla birlikte olacak.

Basel'de kadınlardan destek

Avrupa'nın diğer kentlerinde de açlık grevi için grişimler sürüyor.İsviçre'nin Basel kentinde bir çok kurum ve kuruluşu ziyaret eden Basel Halk Meclisi Kadın Komisyonu üyeleri Öcalan üzerinde uygulanan ağırlaştırılmışmış tecrit başta olmak üzere, açlık grevlerine ilişkin görüşmeler yaptı. Görüşmelerde açlık grevi ve taleplere ilişkin dosyalar sunuldu. Komisyon üyesi kadınlar, hafta başından bu yana Bettingen Belediyesi, Basel Evangelische Kilisesi, Basel Kızıl Haç Örgütü, Kanton Basel Zwilinghaus, Elizabethen Kilisesi, Merianstein Kilisesi, Paul Kilisesi, Radio Basilisk ve Basel Zeitung'u ziyaret ederek, buradaki kurum yetkilileriyle görüştü. Görüşmelerde, Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan üzerinde uygulanan tecrit politikası ile ve Türkiye'deki cezaevleri ve Strasbourg'ta devam eden süresiz,dönüşümsüz açlık grevlerine dikkat çekildi. Görüşmeler sonunda konuya yönelik hazırlanan dosyalar da sunuldu.

Görüşmeler devam edecek

Basel Halk Meclisi Kadın Komisyonu üyeleri, açlık grevleri ve tecride dikkat çekmek amacıyla, önümüzdeki günlerde de sivil toplum örgütleri, belediyeler, siyasi parti temsilcileri, basın-yayın organları ve akademik çevrelerle görüşmelerde bulunacaklarını kaydetti.

Y.ÖZGÜR POLİTİKA/BASEL

Kürt kadınlarından tecridi protesto

Kürt kadınları, Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan üzerindeki tecridi protesto etmek amacıyla Almanya'nın Frankfurt, Giessen, Hamburg ve Freiburg kentlerinde stand açtı. İsviçre'nin Zürih kentinde ise Kürt gençleri yaptıkları eylemle tecridi kınadı.

Frankfurt Amara Kadın Meclisi, Hauptwache'de tecridi kınamak amacıyla önceki gün bilgilendirme standı açtı. Yapılan konuşmalarda Türkiye'deki tutuklamalar, Öcalan üzerindeki tecrit, Türkiye, Kürdistan ve Starsbourg'taki açlık grevindeki gelişmeler ele alındı. Standda Avrupa Kürt Kadın Hareketi'nin hazırlamış olduğu bildiriler dağıtıldı.

Freiburg'taki standda da Strasbourg'taki açlık grevinin geldiği aşama hakkında bilgi verildi. Şehir merkezindeki kilise yetkililerinden Dr. Keck Ergbischaft ve SPD

Partisi'ninFreiburg temsilcilerinden Markus Schupp'a birer dosya sunuldu. Standda açılan Öcalan posteri ise polis tarafından indirildi. Eylem sırasında 600 bildiri dağıtıldı.

Giessen kentinde de stand açıldı. Kürt kadınları Giessen'de 6 hafta boyunca her çarşamba günü stand açacak. Standda Öcalan'ın posterleri, Roboskî Katliamı'nın fotoğrafları ve sarı-kırmızı-yeşil renkler bulunurken, son siyasal gündemi içeren çok sayıda bildiri dağıtıldı. Kürt kadınları hem tecrit, hem de Pozantı'da tutuklu bulunan Kürt çocuklarına yönelik taciz ve tecavüz olayını protesto etti.

Hamburg Kürt Kadın Meclisi'ne bağlı bir grup tarafından açılan standa yoğun bir ilginin olduğu gözlendi. Hamburg'un en işlek caddesi olan Mönckeberg'de açılan standda Kürt kadınları yüzlerce bildiri dağıttı. Kadınlar her hafta Hamburg'un değişik semtlerinde stand eylemine devam edecek. Strasbourg'taki açlık grevi eylemcilerine de selamlayan kadınlar, Bitlis kırsalında yaşamını yitiren 15 kadın gerillanın mücadelesini yaşatma sözü verdi.

İsviçre'de gençlik eylemi

Bu arada İsviçre'nin Zürih kentinde bir grup genç Kürt Halk Önderi Öcalan üzerindeki tecridi kınamak amacıyla bir gösteri yaptı. Eylemde, Bitlis'teki çatışmada yaşamanı yitiren kadın gerillalar da anıldı. Zürih'in en işlek caddesi Bahnhofstrasse'de bir araya gelen gençler buradan yürüyüşe geçti. Ellerinde yaşamlarını kaybeden gerillaların fotoğrafları ve Öcalan'ın posterleri, PKK, PAJK ve KCK flamaları ile yürüyüşe geçen gençler, 'Bijî Serok Apo', 'Türk Ordusu Kürdistan'dan Defol' ve 'İntikam' sloganları attı. Gençler, yürüyüş esnasında 'Çerxa Şoreşe' marşını da birlikte söyledi.

Öte yandan 15 kadın gerilla için Cuma günü saat 10:00'da Zürih Kürt Kültür Derneği'nde taziyeler kabul edilecek. Cumartesi günü ise saat 14:00'te bir anma olacak.

M.ZAHİT EKİNCİ/AHMET ALAGAŞ/HACI HACIOĞLU, BEDRANA YILDIRIM/SERAP BİNGÖL

28 Mart'ta yaşamını yitirenler unutulmadı

Amed, Batman ve Mardin'de 28 Mart olaylarında devlet güçleri tarafından katledilen 7'si çocuk 13 kişi Amed'de anıldı. Muş'un Şenyayla kırsalında 24 Mart 2006'da 14 HPG'linin kimyasal da kullanılarak katledilmesi ardından gerilla cenazelerinin gittiği Amed'de başlayan ve dört gün boyunca birçok il ve ilçeye taşınan olaylarda devlet güçleri terör estirmiş, 13 kişi kurşun ve gaz bombası ya da darp edilerek katledilmiş, yaklaşık 300 kişi yaralanmış ve 369 kişi tutuklanmıştı.

28 Mart olayları üzerinden geçen 6 yıla rağmen cinayetler aydınlatılmadı, sorumlular cezalandırılmadı. Devlet güçleri ile ilgili yürütülen soruşturmaların neredeyse tamamı takipsizlik ile sonuçlandı. Oysa ki 7 yaşındaki Enes Ata, kameralar önünde sırtından aldığı kurşunla yaşamını yitirmişti. Olaylar ile ilgili sadece kafasına isabet eden gaz fişeği ile hayatını kaybeden Mahsun Mızrak'a ilişkin dava açıldı. Onda da polis delil karartma yoluna gitti. Üç özel harekat polisinin tutuksuz yargılandığı davanın tek delili olan gaz fişeği kapsülü adli emanette kaybedildi.

Engellemeye rağmen anma

28 Mart olaylarında yaşamını yitirenler dün Amed'de yasağa rağmen kitlesel bir yürüyüşle anıldı. Yürüyüş Diyarbakır Valiliği tarafından yasaklandı, yürüyüşün başlayacağı Şefik Efendi Camisi önünde yığınak yapan polis halkın biraraya gelmesini engelledi. Buna rağmen kitle Yeniköy Mezarlığı'nda toplandı. Yaşamını yitiren 10 kişinin aileleri, BDP Amed Milletvekili Nursel Aydoğan, BDP Diyarbakır İl Eşbaşkanı Zübeyde Zümrüt'ün de bulunduğu yüzlerce kişi „Çerxa Şoreşê" marşı ardından Yeniköy Mezarlığı etrafında yürüdü.

'Kahramanlık Haftası' vesilesiyle PKK'nin öncü kadroları da anıldı. Yürüyüşte 28 Mart olaylarında hayatlarını kaybedenlerin yanısıra Mahsun Korkmaz, Mazlum Doğan'ın poster ve fotoğrafları ile „Tarihimizi yaratanlar şehitlerimizdir" pankartı açıldı. Yürüyüş ardından 28 Mart olaylarında yaşamını yitiren Tarık Atakaya'nın mezarı başında toplanan kitleye hitaben konuşan Milletvekili Aydoğan, Mart ayının Kürtler açısından tarihi önemine dikkat çekerek, Kürt halkının özgürlüğünü elde edinceye kadar direnişini sürdüreceğini söyledi.

Açıklama ardından kitle, yaşamını yitiren PKK'lilerin mezarlarını ziyaret ederek karanfil bıraktı.

DİHA/AMED

Binler sahip çıktı

Bitlis-Siirt arasında yaşanan çatışmada hayatını kaybeden amca kızları Welat ve Şehriban Argış Bismil'e 15 bin kişinin katıldığı törenle toprağa verildi. Tören ardından yürüyüşe geçen halka devlet güçleri saldırdı, M. Şahin Demir(25) isimli genç yaşamını yitirdi.

Malatya Adli Tıp Kurumu'ndan önceki gün alınarak Amed'in Bismil İlçesi'ne bağlı Aşağı Darlı Köyü'ne götürülen 2 kadın gerillanın cenaze töreni için dün binlerce kişi köy camisi önünde toplandı. Gerilla cenazelerini alan halk Seyrantepe Mezarlığı'na doğru yürüyüşe geçti. HPG gerillalarının tabutları PKK ve KCK bayraklarına sarılırken, "Agit komutanın izinde, Önder Apo'nun özgürlüğüne kadar" pankartı açıldı. Öcalan posterleri ile PKK ve KCK bayraklarının taşındığı yürüyüş boyunca "PKK halktır halk burada", "Şehîd namirin" ve "Bijî Serok Apo" sloganları atıldı. Sanayi Caddesi'nde cenaze aracındaki gerilla tabutları kadınlar tarafından omuzlanarak yürüyüşe devam edildi. HPG gerillaları Welat Argış(Beritan Tımok) ile Şehriban Argış(Ruken Aslan) sloganlar eşliğinde yan yana toprağa verildi. Törene aralarında BDP Batman Milletvekili Ayla Akat Ata, Bismil Belediye Başkanı Cemile Eminoğlu, MEYA-DER temsilcilerinin de aralarında bulunduğu 15 bini aşkın kişi katıldı.

'Eşi görülmemiş bir karşılık vereceğiz'

BDP'li vekil Ayla Akat Ata, yaşanan ölümlerden AKP Hükümeti'nin sorumlu olduğunu belirterek, "Kürt halkı yükselen zulme karşı hep beraber güçlü bir şekilde cevap verecek. Nasıl eşi benzeri görülmemiş bir zulüm uyguluyorlarsa biz de aynı şekilde eşi görülmemiş bir direnişle karşılık vereceğiz. Özgürlüğümüzü kendi ellerimizle kazanacağız" dedi.

25 yaşındaki genç yaşamını yitirdi

Tören ardından halk Sanayi Mahallesi'nde HPG gerillaları için kurulan taziye çadırına doğru yürüyüşe geçti. Batman-Diyarbakır yolunu trafiğe kapatan gençlere polis gaz bombaları ile saldırdı. Gençler ise molotofkokteyli, taş ve havai fişeklerle karşılık verdi. Yaşanan çatışmada neden kaynaklandığı netleştirilemeyen bir patlama sonucu M. Şahin Demir isimli genç yaralandı. Demir, kaldırıldığı Bismil Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdi. Haberin duyulması ardından hastane önünde toplanan kitleye de polis saldırdı. Gazetemiz yayına hazırlandığı esnada ilçedeki olaylar devam ediyordu.

www.yeniozgurpolitika.org ***DİHA/AMED***

'Erdoğan sadece zaman kazanıyor'

Newroz kutlaması için İngiltere'de bulunan BDP Muş Milletvekili Demir Çelik, Londra ziyareti boyunca İngiliz Parlamentosu'nda bir dizi görüşme gerçekleştirdi. Çelik, Dışişleri Bakanlığı'nda Türkiye Masasından Sorumlu Jonathan İreland'ın ardından bazı İngiliz parlamenterlerle de görüşmeler yaptı. Basına kapalı yapılan görüşmelerde İstanbul ve Diyarbakır'daki Newroz kutlamaları esnasında çıkan olayların yanı sıra, yeni anayasaya ilişkin BDP'nin önerileri konuşuldu. Çelik yapılan görüşmelerden oldukça memnun kaldığını belirtti.

Çelik ile AKP'nin 'Yeni Politika' olarak lanse ettiği siyasi ve askeri konsept ve bu yılki Newroz kutlamaları üzerine konuştuk.

Newroz kutlamalarına ilişkin Türk devletin ve AKP'nin geçtiğimiz yıllara nazaran bu sene bir hayli artan yasakçı ve engelleyici tutumunun sebepleri nelerdir?

Bu seneki Newroz kutlamalarımız öncelikle İstanbul ve Diyarbakır'da yasaklanmak istendi. Halbuki partimiz 15 gün öncesinden kutlama tarihi ve yeri konusunda resmi makamlara başvuru yapıp, 18 Mart'ta kutlanması için izin talep etmişti. Yapılan izin başvurularına, 16 Mart'ta, yani kutlama tarihine sadece 2 kala ret cevabı geldi. Diyarbakır ve İstanbul'a çıkan bu ret diğer il ve ilçelere yansıyarak, Newroz'un Pazar günü kutlanması tamamen yasaklanmak istendi. Elbette ki buradaki amaç olası büyük bir katılımının önüne geçmekti. Biz de bu ret cevabına ilişkin meclise bir öneride bulunduk. Madem ki 21 Mart'ta kutlamamız isteniyorsa, o gün resmi bayram olarak kabul görülsün, biz de o gün kutlama yaparız dedik. Elbette bu önerimiz dikkate bile alınmadı. Türkiye Cumhuriyeti'nin alışagelmiş bir tutumu vardır. Yasaklarla başedemediği gerçekliği içini boşaltarak izin verme yoluna girişiyor. 1 Mayıs'ın resmileştirilmesi gibi, Kürtlerin Newroz olarak bildiği bayramı Türk yetkililerin ismini 'Nevruz' diye değiştirip yumurta tokuşturulan bir bayrama dönüştürmesi gibi. Kürt alfabesinde yer alan 'w' harfini atıp yerine 'v' koyarak, aklı sıra bu sorunu çözebileceklerini sandılar.

AKP bu senede samimiyetsizliğini ve çirkin yüzünü gösterdi. Yasaklarla Kürt halkını teslim alabileceğini düşündü. Devletin antidemokratik tutumları yüzünden, kutlamalar esnasında BDP'li bir arkadaşımız ve bir polis memuru hayatını kaybederken, yüzlerce kişi de yaralandı. Ahmet Türk de ikinci kez saldırıya uğradı. Bu seneki Newroz şunu bir kez daha gösterdi ki AKP 1990'lardan ders çıkarmadı. Yasakçı zihniyetiyle Kürtleri evden çıkarmayacağını düşündü. Kürtlerin meydanlara gelmesini engellemek için İstanbul'da bir çok ulaşım yollarını kapadı. Metronun otobüsün olmaması İstanbul'daki Kürtleri engelleyebilir ama ya Diyarbakır'dakileri nasıl engelleyebileceğini düşündü? Gaz bombasına, tanklara ve cop tehditlerine rağmen milyonlar alanı doldurup, adalet ve eşitlik taleplerini dile getirdiler. AKP'ye oy vermiş Diyarbakırlılar da bu sene AKP'nin faşizmine tanıklık ettiler. AKP, 1 yıldır Türk medyasıyla PKK'nin bittiğine ve BDP'nin de tamamen pasifize edildiklerine dair halkı kandırıyordu. Newroz'da insanların sokağa çıkmasını engelleyerek de bu verdiği imajı pekiştirmek istiyordu. Ama öyle olmadı. Kürtler her geçen artan bir çoğunlukla demokratik haklarını talep ediyorlar.

AKP'nin 'Yeni Politika' adıyla son dönemlerde gündeme gelen, aslında askeri ve güvenlik odaklı stratejileri üzerine ne düşünüyorsunuz?

Türban meselesinde olduğu gibi AKP, Türkiye toplumuna defalarca kandırmış, seçim öncesi verdiği hiç bir sözü yerine getirmemiştir. Yeni strateji diye sunduğu politikaları, Tansu Çiller, Süleyman Demirel veyahut Mesut Yılmaz dönemindekilerden hiç bir farkı yoktur. Bu politikalar çatışmaya dayalı olmakla beraber bütün Kürtleri potansiyel suçlu olarak göstermeye yönelik politikalardır. AKP, BDP ve PKK'yi terörize ederek, aydın yazar ve gazetecileri suçlu konumuna düşürüyor. 100 bin kapasiteli hapishanelerde son 10 yıldır 130 bini aşkın tutuklu bulunuyor. Siyasal operasyonlarla Nisan 2009'dan beri 8 binden fazla kişi tutuklandı. KCK operasyonları adı altında yürüttüğü politikalara aslında Başbakan Erdoğan'ın kendisi de inanmıyor; sadece zaman kazanmaya çalışıyor. Erdoğan, kendisinden 10 sene öncekilerinde benzer politikalar yaptığını bilmiyor mu yani? 1990'lardan ders çıkarmak gerekiyor. PKK bir realitedir, bir neden değil sonuçtur; bu yüzden de siyasal sisteme entegre edilmesi gerekiyor. Silahlı mücadeleye devam kararı, daha fazla kayıpları ve ölümleri beraberinde getirecektir. Kürtler artık statüsüz yaşamak istemiyor, kendi anadiliyle eğitim görmek istiyor.

Sayın Öcalan'ın üzerindeki ağırlaştırılmış tecrit kalkmalı, müzakere süreci başlamalıdır. Bir savaşın muhatapları vardır. Muhatapları PKK'dir, aslında devlet bunu iyi biliyor. Ayrıca, Türkiye'nin merkezi bir sistemle yönetilemeyeceğini, bölgesel yönetimlerin gerekli olduğunu da kabul etmek gerekiyor. Bu bağlamda da Demokratik Özerklik şart. Geçtiğimiz günlerde Özgür Gündem Gazetesi'ne, bir polis baskınının akabinde bir aylık kapatılma cezası verildi. AKP Kürt medyası üzerine tahakkümü üzerine ne söyleyeceksiniz? Türkiye'de yargı ve medya her şekilde kontrol altına alınıyor, ama nedense itiraz bir tek Kürtlerden geliyor. Roj TV'nin kapatılma davasından sonra şimdi de Özgür Gündem tamamen ortadan kaldırılmak isteniyor. Aslında Kürt halkının iradesi teslim alınmak isteniyor. Amaç halkı doğru bilgiden mahrum bırakmak. Manipülasyonlarla kendi politikalarını Kürtlere empoze etmeye çalışıyorlar. Kendi TV kanallarında yalan yanlış haberleri yayınlayarak insanları kandırıyorlar. Ahmet Şık'ın kitabını yasaklayan bir zihniyetten bahsediyoruz. Bu zihniyet, yeri gelir TV'de kapatır, yeri gelir gazete de. Yeri geldi mi de Ece Temelkuran, Nuray Mert, Banu Güven gibi kişileri de işinden eder bu zihniyet. AKP seçimlerde aldığı yüksek oya güveniyor. Ama Avrupa'ya faşizmi getiren Hitler de Mussolini'de seçimlerde yüksek oylar aldılar. Bunu unutmamamk lazım. Avrupa'nın Erdoğan'ın gerçek yüzünü görmesi gerekiyor artık. Cezaevlerindeki Kürt tutuklu ve mahkumların süresiz ve dönüşümsüz olarak başlattıkları açlık grevi halen devam ediyor. Sayıları da her geçen gün artıyor. Bu konuda ne söyleyeceksiniz?

500'ü aşkın tutuklu 40 günden fazla bir süredir açlık grevindeler. Dışarıdan da büyük bir destek var. Süresiz ve dönüşümsüz açlık grevleri çok tehlikeli sağlık problemleri yaratır. 1 aydan sonra Alzheimer, 50 günden sonra fizyolojik sorunlar, 60 günden sonra da ölümler gerçekleşir. Varolan zulmü, Öcalan'ın üzerindeki ağırlaştırılmıs tecridi protesto etmek ve demokratik hak ve özgürlüklerini talep etmek için bedenlerini ölüme yatırdılar. Öncelikle verdikleri karar saygı duymamız gerekiyor Ancak Adalet Bakanlığı ve Türk medyası duyarsız tavırlarına devam ediyor. Bu grevlerin, hükümet tarafından bir an önce dikkate alınması gerekiyor.

İngiltere ziyaretiniz boyunca başta Dışişleri Bakanlığı olmak üzere bir dizi görüşme gerçekleştirdiniz. İzlenimleriniz nelerdir?

Kürt meselesi ulusal bir mesele olmasının yanı sıra uluslararası bir meseledir ayrıca. BDP olarak sorunları diplomatik düzeyde çözmeye çalışıyoruz. Avrupa'da ciddi sayıda bir Kürt nüfusu var. Bu gerçeği, Avrupa ülkeleri de yadsımıyor. Barışın tek seçenek olduğunu biliyoruz. Avrupa Parlamentosu'nda ve Birleşmiş Milletler'de temel hak taleplerinizi dile getiriyoruz. Roboskî katliamının üzerinden 3 ay geçti, bu katliama karar verenlerin belli olmasına rağmen açığa çıkartılmıyorlar. Uluslararası örgüt ve kuruşlarda hakkımızı aramaya devam edeceğiz. İngiltere'de görüştüğüm yetkililerde BDP'li vekillerin yaşadıkları sorunları ve talepleri dinleyip rapor halinde sunuma hazırlayacaklar. BDP üzerinden Kürt meselesi üzerine diplomatik ilişkileri yürütmeye devam edeceğiz.

ÖZLEM GALİP/LONDRA

500 tutsak eyleme katılıyor

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'a özgürlük talebiyle cezaevlerinde başlatılan süresiz dönüşümsüz açlık grevine 1 Nisan'dan itibaren 14 cezaevindeki 500 tutsak daha katılıyor.

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'a yönelik ağırlaştırılmış tecrit 245. güne girdi. Avukatların dün İmralı'ya gitmek üzere Bursa Cumhuriyet Savcılığı'na yaptığı başvuru yine reddedildi. Öcalan'a yönelik tecride karşı Kürdistan ve Türkiye cezaevlerindeki tutsaklar tarafından 15 Şubat'tan itibaren başlatılan açlık grevleri ise devam ediyor. Cezaevlerindeki PKK ve PAJK'lı tutuklu ve hükümlüler adına dün yazılı açıklama yapan Deniz Kaya, açlık grevine 1 Nisan itibariyle yeni grupların katılacağını duyurdu. Açıklamada, "1 Nisan tarihinde Muş, Van, Rize, Oltu, Trabzon, Giresun, Gümüşhane, Bartın, Amasya, Tokat, Kastamonu, Samsun Bafra, Ordu ve Erzurum cezaevlerinde bulunan 500 tutuklu ve hükümlü açlık grevi eylemine katılacak" denildi. Açlık grevi eyleminde kararlılığın dile getirildiği açıklamada, "Önderliğimiz ve halkımız üzerindeki katliamcı politikalar sona erdirilmeden açlık grevi eylemini bırakmayacağız. Daha önce belirttik, yeniden tekrar ediyoruz; hiç kimse, ama hiç kimsenin eylemimize son vermemiz için gelmesini istemiyoruz. Bu konuda tek muhatabımız Önderliğimiz ve hareketimizdir. Ucunda ölüm de olsa kararımızdan geri atmayacağız" denildi.

Cezaevinde inceleme yapılsın

Cezaevindeki tutsaklar adına Deniz Kaya tarafından yapılan açıklamada da Osmaniye Cezaevi'ndeki duruma da dikkat çekilerek, insan hakları örgütleri, aydınlar, gazeteciler ve Meclis'te grubu bulunan partilere duyarlılık ve harekete geçme çağrısı yapıldı. Açıklamada, "Osmaniye Cezaevinde arkadaşlarımıza asker, gardiyanlar tarafından saldırılmış ve onlarca arkadaşımız yaralı halde hücrelere atılmış durumdadır. Yaralı arkadaşlarımızın hiçbir tedavisi yapılmamaktadır. Arkadaşlarımızın hiçbir insani ihtiyaçları karşılanmamaktadır. Çok acil biçimde Osmaniye Cezaevi'ne gidilmeli ve orada yaşanan insanlık dışı uygulamaların sona erdirilmesi için girişimlerde bulunulmalıdır. Osmaniye Cezaevi'nde olan arkadaşlarımız hayati tehlike altındadır. Bu çığlıklarımızı duyun" denildi.

Can güvenlikleri tehlikede

15 Şubat'ta Amed, Batman, Siirt, Mardin, Bitlis cezaevlerinin de aralarında bulunduğu 10 cezaevinde 400 tutsak tarafından süresiz dönüşümsüz açlık grevi başlatılmıştı. "Bugün açlık grevinin 42. günü. Arkadaşlarımızın sağlığı ve can güvenliği tehlike altındadır" denilen açıklamada, "Bu çığlığımızı duyun" çağrısı yapıldı. Çukurova cezaevlerindeki açlık grevi ise 3. haftaya girdi. Çukurova'da Kürkçüler, Osmaniye, İskenderun, Mersin cezaevlerinin de aralarında bulunduğu 12 cezaevinde 8 Mart tarihinde 500 tutsak süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlamıştı. Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Dernekleri Konfederasyonu (TUHAD-FED) Başkanı Zübeyde Teker ise tutsaklarda açlık grevi eyleminden kaynaklı sağlık sorunlarının baş gösterdiğini belirterek "AKP Hükümeti'ni, Adalet Bakanlığı'nı ve Meclis'i açlık grevinden yükselen taleplere kulak vermelerini ve acilen adım atlamalarını bekliyoruz" dedi.

www.yeniozgurpolitika.org

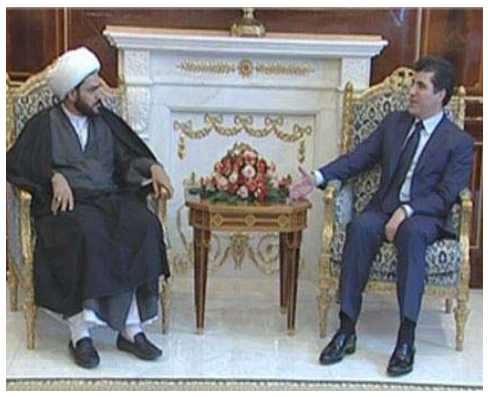

Nêçîrvan Barzanî pêşwaziya bereyê Sedir kir

Nêçîrvan Barzanî cêgirê serokê Partiya Demokrata Kurdistan, bi amadebûna sekreter û hijmarek ji endamên polîboroya PDK, pêşwazî li şandeke bereya Sedir kirin û bi hevre di kobûnekî de gotûbêj li ser çend xalan pêkanîn. Li gora nûçeya PNA, Eew xalên gotûbêj li ser hatîn kirin:

Yekem: Peywendiyên dû alî di navbera Partiya Demokrata Kurdistan û bereya Sedir, li ser rewşa niha ya Iraq û navçeyê gotûbêjên berfereh hatin kirin, hevkarî û hemahengî li ser pirosesa siyasiya Iraqê bi pêwîstiya demê hat zanîn û tekez liser berdewamiya peywendî û kombûnên pirtir hat kirin wekî din hevkariya kirina bereya Sedir bo vekirina nûnerayetya xwe li Herêma Kurdistanê bûn mijarên gotûbêjan.

Dûyem: Hukûmeta Iraqê û piroseya wê ya siyasî, ronahî xistin ser girêdanbûna bi destûrê û wan rêkeftinên kû hatîn encamdan kû di encam wan rêkeftinan de hukûmet hate pêkanîn û sûrbûn di warê peywendiyên di navbera gelê Kurd û aliyê Şî`e de hat kû ev peywendî di encama zilma li ser her dû aliyan û xebatê dirûst bûne, nakokî û nêrînên cewaz, bo baştir rêvebirna Iraqêye ne bo dijayetiya cadeyên Şî`e û Kurdane, ya rast Partiya Demokrata Kurdistanê û bereya Sedir heman xemin û rêzgirtin li cemawer bo wêye kû di asta bûyeran de bin û bo bi yekxistina û rêxistina hêzê û karînan bo çareseriya wan.

Sêyem: Bûyer û rewşa gerim yak û li vê navçeyê de heyî gotûbêj li ser hat kirin, pêwîst hat dîtin, helwestên li hember van bûyeran werin girtin bi hest û bi berpirsyaretiyê û di hemû waran de, berçavgirtina berjewendiyên bilind yên Iraqiyan tê de were girtin.

Li dawî de, behsa ji hev têgihêştin, bi hevre jiyana pêkhateyên netewî, mezhebî hat kirin kû ev pêkhateyên cûda cûda nêrîn û dîtinên cûda berhem tînin û di piroseya siyasî û dirûstbûna partiyan de vedenga wê dibe, bo vê yekê pêwîste hemû aliyek di asta pêwîst de bin, da kû baş bikaranîna vê cûdabûnê weke hokarê bi hêzbûnê ne lewaziyê, herweha tekez liser vê yekê hat kirin kû Iraq ya hemû pêkhateyane û berê jî hatiye taqîkirin kû tek aliyek yan partiyek bi tenê Iraqê bi rêve bibe têkçûye, bo vê yekê divê ew welatê kû bi pêkhateyên cûda cûda dirûstbûy bi berpisyaretiya hemûyan bi vîn û beşdariya hemûyan di biryar û rêvebirina wê de hebe.

Wekî din bû biryar kû di pêşerojeke nêzîk de kombûneke din di navbera her dû aliyan de were encamdan.

Rojeva Kurd

Kabîneya nû ya hukumeta Kurdistanê

Biryar e vê hefteyê wezîrên kabîneya heftem li perlemana Kurdistanê sûnda yasayî bixwin û li gor gotina aliyên peywendîdar jî, ger YNK`ê razî beguhertin di postên gelek wezîran de tê kirin.

Berpirsê nûsîngeha serokê nû yê kabîneya hikûmetê ragehand: Roja sêşema bê kabîneya heftem li perlemena Kurdistanê sûnda yasayî dixwin û YNK`e û PDK`e tenê sê wezîrên xwe dimînin û ewên din tên guhertin.

Serbaz Hewramî ji Xendanê re ragehand: Wezîrên PDK`ê tenê wezîrê sananên siruştî Aştî Hewramî, wezîrê plandananê Elî Sindî dimînin û ji wezîrên YNK`ê biryare tenê wezîrê Pêşmerge Şêx Cefer Şêx Mistefa bimîne. Her weha hemû wezîrên din kesên din li şûna wan dest bi kar dikin.

Berpirsê nûsîngeha serokê nû yê kabîneya hikûmetê amaje bi wê jî kir ku tê çaverêkirin ku 3/4/2012`an kabîneya heftem biçe pêşiya perlemana Kurdistanê û sûnda yasayî bixwin.

Serbaz Hewramî ev jî aşkira kir ku heta niha Yekîtiya Niştimanî ya Kurdistanê navê ew wezîran aşkira nekiriye ku biryare bên guhertin.

Derbarê bi pirsa yekalîkirina namzetan bo postê wezaretan, peyvdarê mekteba siyasiya YNK`ê Azad Cundiyanî ragehand ku hîşta

çend çend rojek maye bo ragehandina hikûmetê. Cundiyanî diyar kir ku, ew dikarin di vê dema mayî de namzetên xwe diyar bikin.

Her di vê çarçoveyê de jêdereke bilind li nav Yekîtiya Niştimanî ya Kurdistanê ku nexwest navê xwe bê belav kirin ji Xendanê re got: Li nav serkirdayetî û perlemanterên YNK`ê de dengekî bihêz heye bo mandina wezîrên Yekîtî li nav kabîneya hikûmetê ya nû de.

Wî jêderî ev jî aşkira kir ku her wezîrek pêwîstiya xwe bi çar salan heye bo cîbicîkirina bernameyên ku hatine danîn, ku ew dem bi wezîrên Yekîtî bê dayîn ji bo karên xwe bi temamî cî bi cî bikin.

Sebaret bi partiyên din yên dervey YNK û PDK `ê jî ta niha ewê ku xwe yekalî bûbê, Hizba komonîst bi Dr. Kawa Mehmud wezîrê Rewşenbîriyê, Hizba Sosyalîst jî bi Yasîn Şêx Ebu Bekir wezîrê Kehrebayê beşdariya kabîneya hikûmetê ya nû dikin.

Bizutneweya îslamî jî teqez dike ku ewê beşdarî li hikûmetê bike lê heta niha nameztê wê partiyê bo postê wezaretê diyar nebûye.

Derbarê Tevgera Îslamî de jî Serbaz Hewramî got: Me daxwaz ji birayên Bizutneweya Îslamî jî kiriye ku namzetê xwe diyar bikin, lê belê ji ber kêşeyên navxwe yê wan ta niha ew kêşa hîna çareser nebûye û namzetê xwe aşkira nekirine.

Ji aliyê xwe ve Wezîrê Ewqafê û karûbarê olî ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê Kamil Hacî Elî li ser lîsta Bizutnewa Îslamî ji Xendanê re ragehand: Hîşta ez nizanim li cihê xwe dimînim yan na.

Dema wezîrên Yekîtî bên guhertin ku beşekê wê di govara Sivîl de hatiye belav kirin tê pêşbînî kirin ku bi vî awayî be:

1- Nêçîrvan Barzanî Serokê Hikûmetê
2- Îmad Ehmed Cîgirê Serok Hikûmetê
3- Rojan Dizeyî wezîrê Dadê
4- Cefer Mistefa Elî wezîrê karûbarê Pêşmergeyan
5- Temer Remezan wezîrê Navxwe
6- Dilşad Osman wezîrê darayî
7- Aştî Hewramî wezîrê samanê siruştî
8- Rêkewt Reşîd, an Aras Ezîz, yê tendirustî
9- Îsmet Xalid yê perwerdeyê
10- Behroz Qeşanî yê avadaniyê
11- Dilşad Şehab, şaredarî û geştûguzarê
12- Elî Seîd, Xwendina bilind
13- Elî Sindî, plandanan
14- Perwîn Kake Heme, karûbarê civakî
15- Kawa Mehmud Şakir, rewşenbîrî û lawan
16- Sebah Ehmed Mihemed, karûbarê şehîd û enfalkiriyan
17- ….. çandinî û jêderên avê (diyar nebûye)
18- Sînan Ebdulxalêq Çelebî, wezîrê pîşesazî û bazirganiyê
19- Enwer Çelebî Sabo, guhestin û gihandinê
20- …. Wezîrê Ewqaf û karûbarê ayînî (diyar nebûye)
21- Yasîn Şêx Ebu Bekir, wezîrê kehrebê

BDP-ê civîn terk kir

Di Bîranîna Qazî Muhamed a li Diyarbekirê de, ji ber axaftinên li ser BDP'ê pirsgirêk derket. BDP'iyan civîn terk kir. Li Diyarbekirê li Salona Dawetê ya Roj 65'emîn salvegera darvekirina Qazî Muhamed hate lidarxistin. Salveger ji aliyê Yekbûna Welat û

Şoreşgerên Demokrat a Kurdistanê ve hate organîzekirin. Şaredarê Sûrê Abdullah Demîrbaş, Cîgira Hevserokên BDP'ê Meral Daniş, rêveberên Koma Diyaloga Dîcle Firatê, Îbrahîm Guçlu û gelek şexsiyetên navdar tevli salvegerê bûn.

Li gora nûçeya AKnews,di bîranînê de ji bo Qazî Muhamed û hemû kurdên ku di riya têkoşîna kurdan de jiyana xwe ji dest dane, deqeyek rêz hate girtin. Her wiha sirûda Ey Reqîb hate xwendin. Li ser navê organîzatoran Ramazan Bulut axaftin kir. Bulut, BDP'ê bi partiya tirkbûnê sûcdar kir û got ew temsîliyeta kurdan nake. Li ser vê yekê di civînê de qeyran derket. BDP'iyan civîn terk kir.

Siyasetmedar Îbrahîm Guçlu jî di axaftina xwe de li ser girîngiya Qazi Muhamed, Mela Mistefa Barzanî axivî û xwest li Bakurê Kurdistanê jî giyana wan bi keç û xortên kurdan bê jiyand in.

Helbestvan Ahmed Kurdî jî helbestên bi kurdî xwendin.

Rojeva Kurd

An emê hevpar bin an jî emê ji hev cuda bin

Li Meclîsa Tirkiyê (TBMM) parlementerê Partiya Aşitî û Demoqrasiyê (BDP) yê Stenbolê Sirri Sureyya ONDER...

bi helbesteke latînî dest bi axavtina xwe kir. Bi armanca balkişandin û giringiya bi zimanê dayîkê bîne zimên, ku helbest xwend şûnda wiha axivî: Li vî welatî bi sed hezaran zarokên Kurd û Ereba, dema dest bi dibistana seretayî dikin, çawa ku we tiştek ji ev helbestê fehm nekir wana jî fehm nakin. Ku çiqas ev helbesta bi we re nas tê, bi wan zarokan re jî tirkî jî ewqas nas tê, Di vê pirsgirêkê de ti mafê we tine ku hûn ji Osmanîyan paşverû bimînin. Wana mafê perwerdehîya bi zimanê dayîkê dabûn her zarokî.

Li ser reaqsiyonan Onder wiha axavtina xwe domand: Hember derketina perwerdeya bi zimanê dayikê gaspkirina mafên ku Xwedê dane ye. Ji bo kurdî zimanekî medenî ye an ne medenî ye niqaşeke beredayiye û mirovan rencîde dike.

Onder, helbesta di destê xwe de a latînî rakire jor û axavtina xwe wisa qedand Dema zarokekî Kurd dest bi dibistanê dike û mamoste ji pê re dibêje hûn bi xêr hatin ev qasî ku we ji vê helbestê fehm kir fehm dike. Wî zarokî Kurd bi yekî ku zimanê zikmakiya wî tirkiye re mekine pêşbirkê. (Mîrza Firat)

AVESTAKURD

Pilan stratejîka reforman li Kurdistanê

Serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî roja 26ê vê mehê pilan stratejîk a reforman li herêma Kurdistanê îlan kir. Ev li jêr teksta pilana serokê Kurdistanê ku di malpera fermî a serokatiya herêma Kurdistanê de hatiye weşandin:

Bi navê Xwedayê mezin û dilovan

Xalên sereke yên stratejiya çaksaziyan (reform) li Herêma Kurdistanê

Sebaret bi projeyên çaksaziyê ve ku me li Newroza sala par xalên serekiyên wê ragihandibûn û niha jî kar li ser çendîn dosyeyan hatiye kirin û berdewame. Îro min pê xweşe bi we yên birêz rabigihînim ku me qonaxekî baş derbas kiriye, ji ber wê yekê pirseka girîng a wekî çaksazîyê pêwendî bi hemû waran ve heye û kar û astengî jî, ji bo encamdanê bi bernameya hemû aliyekî dixwaze. Ji bo wê yekê eve demeke ji bo çaksaziyê mijulî amadekirina planekî stratejiya nîştîmanîne.

Îro ez xelên sereke yên wê stratejiyê bi we radigihînim ku paşê jî naveroka tevahiya stratejiyê ji bo raya giştiya Kurdistanê dihête ragihandin, bo ku welatî, rewşenbîr, pîspor û rêxistinên civaka medenî bi bîr û raya xwe ve dewlemend bikin. Dîtin û nêrîna her kes û aliyek bi girîngî dihête wergirtin ku paşê jî pêşkêşî Hikûmeta Herêmê û aliyê pêwendîdaran dikîn, bo ku rênimayiyên pêwîst bi mebesta cîh bi cîh kirinê ji bo wê bête danîn.

Helbet ew stratejiya nîştimanî pişta xwe bi çend hêlekî giştî ve dibeste. Ew hêl jî ji bilî wê yekê ku alîkar dibin ji bo dûvdaçûna pêvajoya çaksazîyê û berfirehkirina wê, heman demî de sedemên dirustbûna gendeliyê jî ji holê radikin. Bêguman eve jî bi hemangiya li navbera hemû alî û damezrandî û pêkhatên Herêma Kurdistanê dibe.

Yekem: Ev stratejî pişta xwe bi van bingehan ve dibeste:

1- Desteberkirina şefafiyet û peyrewkirina wê di hemû waran da.

2- Berfirehkirina bingehên beşdarbûnê di îdareya Herêm de û cîh bi cîhkirina bingehên lêpirsîn û lêpêçînê.

3- Karkirina ji bo pêkanîna hukimraniyeke baş ku çaksazî li ser ve berev xwar ve bê dahelandin, li gel mîsogerkirina dadperweriya civakî.

Duyem: Hêla giştî ya stratejiya çaksaziyê li van waran li xwe digrê:

1- Çaksaziya Siyasî:

Xurtkirina pêvajoya hilbijartina azad li ser bingeha şefafiyet li temwîlkirina hizbên siyasî û eşkerekirina jêderên dahat û mewcûdiyatên wan û peyrewkirina prensîpên pêşbirkê.

2- Desthilata teşrî'î û dezgehên çavdêriyan:

a- Çalakkirina çavdêriya parlamentoyê li ser hemû astên desthilatên li Herêmê û pêdaçûna wan yasayên ku pêwîstiya wan bi rastvekirinê heye.

b- Derxistina yasayên rûbirûbûna gendeliyê.

c- Rêkxistina Dezgeha Çavdêriya Darayî û damezrandina Dezgeha Nezaheyê a Herêmê bo ku dest bi karên xwe yê rûbirûbûna gendeliyê bikin.

3- Serweriya yasa û serbixweya Dadwerîyê:

a- Bihêzkirina serweriya yasa li rêya xurtkirina serbixweya desthilata Dadwerîyê û cîh bi cîhkirina yasayan û peyrewkirina prensîpên dadperweriyê.

b- Rêkxistina desthilata dadwerî bi awayekî ku bi bandor û destpak (nezîh) be û mîsogeriya parastina welatiyan bike ji wan kesên zêdeçûn û tecawizê li desthilata xwe de dikin.

c- Desteberkirina serbixweyiya dawakarê giştî û rêkxistina bi vî awayî, ku li xizmeta baştir birêveçûna kar û erkên xwe da bê.

4- Çaksaziya îdarî:

a- Pêdaçûn bi tevahiya sîstema xizmetguzariyên giştî yên ku ji aliyê Hikûmetê ve pêşkêşî welatiyan tê kirin, wekî (Tendirustî, perwerde û fêrkirin, nîştecîhbûn, bajarvanî, xizmetguzariyên bingehîn wekî av û kehreba, rê û ban, veguhestin û gihandin, sûtemenî û wize (enerji) û hwd...)

b- Rêkxistina wezîfeyên giştî bi awayekî ku pisporî û şarezayî bike bingeha damezrandinê û pile berzkirin û dabînkirina kirê û mûçeyên rasteqîne.

c- Mîsogerkirina mafê beşdarîkirina welatiyên Kurdistanê li birêvebirina karubarê giştî da wekî mafekî welatîbûn û desteberkirina derfeta wekheviyê bi bê cûdahiya cûre û çîn û alîgiriyê.

d- Pêdaçûn û jiholêrakirina serpêçiyên li warê (damezrandin û berzkirina pile û xanenişînkirinê) de hatine kirin.

5- Çaksaziya Darayî û Aborî:

a- Dariştina siyasetekî aboriya guncaw li gel aboriya bazar.

b- Damezrandina sindoqa dahatên Herêmê û baştirkirina îdarekirina budçeya Herêmê.

c- Nehiştina bandorên duîdareyî li ser budçeya giştî.

d- Rêkxistina veberhênan ku li xizmeta welatiyan û aboriyê da be.

6- Rêxistinên Civaka Medenî:

a- Li pêvajoya çaksaziyê de beşdarîkirineke çalaka rêxistinên civaka medenî.

b- Mîsogerkirina mafê gihîştina zanyariyan ji bo welatiyan û kanalên ragihandin û rêxistinên civaka medenî.

7- Pêşmergeyên Kurdistan û Dezgehên Emniyan:

a- Berdewamîdan bi pêngavên niştîmanî yên yekgirtina Pêşmergeyên Kurdistanê û dezgehên emniyetê. Li vî derbarî de hewlên ciddî li holê daye bo ku proseya yekgirtina van her du damezrawan berî dawî hatina îsal bigihe encamek.

b- Girîngîpêdana şayeste bi van her du damezrawên niştîmaniyên girîng li rûyê pîşeyî û jiyanê ve, li gel mîsogerkirina pêdiviyan, ji bo Herêma Kurdistanê damezrandina hêzekî bergirî û emniya nûjen. Li dawiyê de daxwazê ji her kes û aliyek dikim, şûna ku bîr li xwe û berjewendiyên xwe bike, pêwîste êdî bîr li paşaroj û berjewendiya bilindên welat û nifşên paşaroja me bike, ji ber ku bi bêyî parastina berjewendiyên bilind, tu tiştek li vî welatî parastî nabe û her çi destkeftên me hene dikevin ber êrîş û jinavçûnê, eve jî ne mumkîne ku, em berjewendiyê bilindên welat û berhema xwîna şehîdan û qurbanîdana dehan saliyên gelê xwe bikîn qurbaniya berjewendiya çend kesekan.

Mesûd Barzanî
Serokê Herêma Kurdistanê

"Tirkiyê naxwaze mafê Kurdên Sûriyê hebe"

Nivîskar û rojnamgerê Tirk Cengîz Çandar di gotara xwe de behsa rewşa Krdên Rojava (Sûrî) û nexwestina Tirkiyê gihandina Kurdan mafê xwe li Sûriyê dike. Çandar di gotara xwe ya di rojnmaye radîkalê de belav bûyî de, balê dikişîne ser helwesta Tirkiyê li dijî Kurdên Sûriyê dibêje ku "Tirkiyê naxwaze herêmeke weku Herêma li Kurdistanê li Sûriyê ava bibe." Çandar her wiha dide diyarkirin ku dê Kurd beşdarî civîna 1'ê Nîsanê bê sazkirin (ya opozisyona Sûrî) nebin, ji ber ku Tirkiyê destûr nedaye Kurd weku 'weku neteweya Kurd" tevlî civînê bibin. Nivîskar her wiha dibêje ku rola Tirkiyê di alozîkirina rewşa Sûrî de heye û siyaseta "neçareserkirinê" ya pirsa Kurdî çawa li Tirkiyê dimeşîne dixwaze ji bo Kurdên Sûriyê jî bimeşîne. Çandar di nivîsa xwe de aşkere dibêje ku "Tirkiyê naxwaze mafê Kurdên Sûriyê hebe" û balê dikişîne ser rewşa Herêma Kurdistanê û dide diyarkirin ku Tirkiyê naxwaze hermeke weku wê li Sûrî jî çêbibe.

Turk, Kaplan û Tugluk dixwazin mudaxîl bin!

Ji doza Andiça Înternetê re Ahmet Turk, Hasîp Kaplan û Aysel Tugluk, bi rêya parêzerên xwe daxwaznameyek pêşkêşî dadgehê kirin ku bibine mudaxîl...

Bi armanca di derheqê desthilatdar de propaganda reşkirinê bike, li ser înternetê malper hatibûn vekirin. Di bergeha Doza Andiça Înternetê de, serkanê giştî yê leşkerî yê berê Org.îlker Başbug jî hatibû girtin.

Parlementerê serbixwe Ahmet Turk û Aysel Tugluk, parlementerê BDP ê Hasîp Kaplan, ji aliyê parêzerên xwe ve ji bo doza Plana Çalakiya Bi îrtîcayê Re Têkoşîn ê re şexsî, li ser navê DTP ê bi doza Andiça Înternetê re mudaxîl bin bi daxwaznameyekê serî li dadgehê dan.

Doza Andiça Înternetê hîn li Sîlîvriyê dewam dike. (Mîrza Firat)

Heta niha jî Tirkiyê rê nade bîroya KRG vebe

Ev zêdetirî 20 salin pêwendiyên Tirkiyê û herêma Kurdistanê hene. Ji pêwendiyên partî û komeleyan heta bi pêwendiyên dîplomatîk û bazirganî, di asta herî bilind de di navbera her du welatan de danûstandin hene. Li Hewlêrê konsolxaneya Tirkiyê jî heye. Bi hezaran şîrketên Tirkiyê li Kurdistanê di gelek waran de kar dikin û qezenceke mezin digihînin aboriya Tirkiyê.

Her wiha hejmara karkerên Tirk û Kurd yên ji Tirkiyê û bakurê Kurdistanê ku li başûr kar dikin gelekî bilind e. Raste nûnertiya partiyên Kurd weke PDK û YNK li Enqerê hene, lê ew nûnertiya hikûmeta Kurdistanê nakin.

Tirkiyê rê nade ku li Enqerê bîroya Hikûmeta Herêma Kurdistanê (KRG) weke li gelek welatên din bi fermî were vekirin.

Gelo di vê serdana xwe ya Tirkiyê de, ku piştî avakirina hikûmeta Kurdistanê, Nêçîrvan Barzanî vê pirsê wê bîne rojevê?

Avestakurd

Generalên tawanbar tên ceza kirin

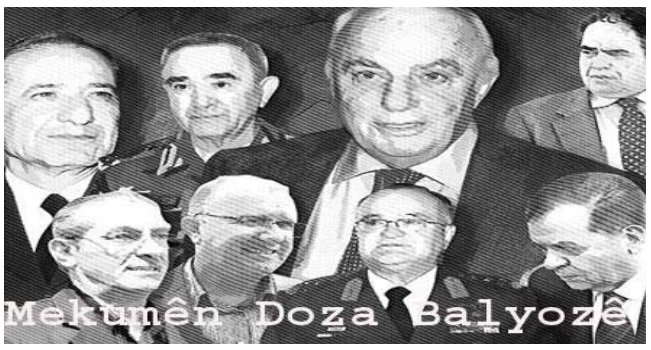

Li Tirkiye doza Balyozê ber bi encamê ve diçe.Di doza balyozê de 365 kes tên dadgehkirin û ji wan 250 kes girtîne. Dozer di derbarê kesên tên dadgehkirin de daxwaznama xwe ji dadgehêre da kifşkirin. Dozer kesên ku doza balyozê de tên darizandin ji bo înkilabek leşkerî pêkbînin tawanbar dît û nîzikî 20 salan cezayê girtigehê ji bo tawanbaran daxwaz kir.

Tê zanîn ku di nav hêzên çekdarên Tirkiyê de gelek general û efserên bilid amdebûnek dikiran ku înkilabek leşkerî bikin. Di vê çerçovê de gelek general hatin girtin û ketin girtigehê de.

Niha çav hemî li biryara dadgehê ye. Ka gelo dê dadgeh guh bide daxwaziya dozer yan jî dê cezayek din bide tawanbarên doza Balyozê.

Rojeva Kurd

400 tîmên suîkastê yên Îranê li Tirkiyê ne

Li gor çavkaniyên îstîxbaratî 400 tîmên suîkastê yên Îranê niha li Tirkîyêne.

Li gor kanala Îngîlîz SkyNews ya nûçeyan, 400 tîmên suîkastkirinê yên Îranê der basî Tirkî bûne û armnaca van tîman ew e ku li dijî cih û kesên Yahudiyan êrîşan pêk bînin. Ev tîmên bi ser artêşa El Kuds ve yekser girêdayî Ayetulah Elî Hamaney ve ne û ferman yekser ji wî tên dayîn. Jêder dide diyarkirin ku planên êrîşkirinê di qonaxa dawî de ne û dê êrîş li demeke nêzîk pêk bên. Her wiha tê gotin dê êrîş li welatên Ewrûpa jî pêk bên. Îstîxbarata Mossad jî, der barê vê mijarê de nameyeke hişiyarkirinê şandiye ji MÎT'a Tirkî re ku li dijî van plan û êrîşan hişiyar bin.

Kurdên Rojava bi "Îna Mafê Gelê Kurd" bersiva opozîsyona Sûrî dan

Kurdên Rojava bi deh hezaran di bin navê "Îna Mafê Gelê Kurd" de daketin qadan û li dijî helwesta opozisyona Sûrî ya neqbûlkirina mafê gelê Kurd, bi dirûşmeyên "gelê kurd mafê xwe dixwaze", "gelê Kurd xwedî mafe", "Ereb û Musilman dev ji me berdin" meşiyan û civîna opozisyona li Stenbolê pêk hatî şermezar kirin. Duhî (30/3/2012) cara yekemîn piraniya bajar û bajarokên Rojavayê Kurdistanê (Sûrî) bûne yek deng û ji xwepêşandanên Sûrî cuda di bin navê "Îna Mafê Gelê Kurd" de herikîn kolanan û li dijî opozisyon û rejîma Sûrî daxwaza mafê xwe kirin. Gelê Kurd li Rojavayê Kurdistanê ji dema xwepêşandan li dijî rejîma Esed rû dayîn ve, ev cara yekê bû ku xwe bi rengê ala xwe ya neteweyî dixemilînin. Hêjayî gotinê ye, li civîna dawî ya opzisyona Sûriyê de li bajarê Stenbolê ti mafê gelê Kurd nehatibû qebûlkirin û Kurdên ku di vê civînê de amade bûbûn xwe vekişandin. Ev helwesta opozisyona Erebî ya Sûrî bû sedema wê yekê gelê Kurd li Rojavayê Kurdistanê ji bo mafê xwe yên neteweyî rabe ser piyan.

Li 4'ê Nîsanê parlemento deng dide Hikûmeta nû

Hat zanîn, li 4'ê Nîsanê parlementoya Herêma Kurdistanê deng dide Hikûmeta bi Serokatiya Nêçîrvan Barzanî.

Li gor jêderekî, di nava van her du rojan de navên wezîrên hikûmeta nû digihin parlementoya Herêmê û dê 4'ê Nîsanê de bi fermî Hikûmeta Nû deng ji parlemento werdigire. Jêder aşkere kir ku di nava wezîrên nû de parêzgehê niha yê bajarê Duhokê Temer Remezan dibe wezîrê navxweyî.

Avestakurd

Barzanî li Bulgaristanê hevdîtinên girîng dike

Serok Komarê Bulgarîstanê: Gelê Kurdistanê şirîkê rasteqîneya me ne û em dixwazin me pêwendiyeke stratejîk li gel Herêma Kurdistanê de hebê

Li çarçêweya serdana fermiya Bulgarîstanê de, Mesûd Barzanî Serokê Kurdistanê li Sofyaya paytexta Bulgarîstanê ji aliyê Boyko Borîsof Serok Wezîrê Bulgarîstanê ve bi germî hate pêşwazî kirin.

Li hevdîtinê de ku Wezîrê Derveyê Bulgarîstanê de jî amadebû hejmarek mijaran guftûgo kirin. Girîngtirînên wan alîkariya aborî û veberhênana li navbera her du aliyan de bi taybetî li warên av, bendav, çandin û geştuguzarê de bû.

Serok Wezîrê Bulgarîstanê amadehiya welatê xwe ji bo hevkariya Herêma Kurdistanê ya li van waran de derbirî û got: Piştgiriya kompanyayên welatê xwe dikîn ku serdana Herêma Kurdistanê bikin û em dixwazin pêwendiyeke stratejîk li gel Herêma Kurdistanê dirust bikîn.

Ji aliyê xwe ve Serok Barzanî jî got: Me hez û daxwazeke zêde heye ji bo pêşxistina pêwendiya li gel Bulgarîstanê bi taybetî li warên çandin, uze(enerji), av û bendavan de. Li dawiya hevdîtinê de biryar hate dayîn civîn û serdanên pêşde û li derfetekî nêzîk da li ser asta pîsporên her du aliyan bête encamdan.

Her îro pênçşem birêz Mesûd Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê ji aliyê Rusîn Bilênî Lîêf Serok Komarê Bulgarîstanê ve bi germî hate pêşwazî kirin.

Li civînê de behsa pêwendiya dîrokiya di navbera her du gelên Bulgarîstan û Kurdistanê kirin. Her wiha behsa hevkariya di navbera her du aliyan li warê Bank, Tendirustî û Xwendina Bilind de kirin. Serok Komar got: Me beşdariyê li rizgarkirina Iraqê de kir û bi wê navê jî me qurbanî daye.

Li beramber da Serok Barzanî got: Ji bo beşdarî kirina we ya rizgarkirina Iraqê de spasiya we dikîn û me rêz û hermeteke mezin ji bo qurbaniyên we heye, ku encama wan qurbaniyan bûye sedema wê yekê gelên Iraq û gelê Kurdistanê li azadiyê da bijîn.

Her wiha li vê civînê de Serok Komarê Bulgarîstanê got: Gelê Kurdistanê şirîkê rasteqîneyê mene û em dixwazin me pêwendiyeke stratejîk li gel Herêma Kurdistanê hebê û Kurdistan jî bibê derbasgehek ji bo hemû Iraqê.

Li mijareke dinê civînê de Serok Komar balkişand li ser wê yekê ku Bankekî Bulgarî - Emerîkî li Sofya heye û niyaz wiha ye leqekî xwe li Hewlêra paytext veke.

Birêz Mesûd Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê ji bo wan hemû girîngdanên bi Herêma Kurdistanê spasî Serok Komar kir û bi awayeke fermî Serok Komar û

Serok Wezîr dawet kir ku serdana Herêma Kurdistanê bikin.

Her li çarçêweya serdana îro de birêz Mesûd Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê ji aliyê Mola Dînêv Wezîrê Derveyê Bulgarîstanê ve bi germî hate pêşwazî kirin û li civînê de behsa rûdawên navçeyê û bandora wan ya li ser Iraq û Herêma Kurdistanê kirin û Wezîrê Derveyê Bulgarîstanê behsa wê yekê kir ku heta dawiya îsal welatê wan Balyozxaneya xwe li Iraq û Konsolxaneyekî Giştî jî li Hewlêra paytexta Herêma Kurdistanê vedike û demeke nêzîk de jî Wezîrê Bazirganî ji bo pêşxistina zêdetirê pêwendiyan serdana Herêma Kurdistanê dike.

Li beşekî dinê civînê de Wezîrê Derve behsa serdana xwe ya Herêma Kurdistanê ya berê kir û sersamiya xwe bi wan pêşketinan derbirî ku bi pêkhatine û daxwaz kir pêwîste zêdetir girîngiyê bi vê Herêmê bidin.

Her îro pênçşem li çarçêweya serdana fermiya Bulgarîstanê de birêz Mesûd Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê ji aliyê xanim Têtsîka Taçîvay Seroka Parlemena Bulgarîstanê ve hate pêşwazî kirin û li civînê de dûpat li ser dirustkirina pêwendiya di navbera her du Parlemen, Parlemena Kurdistan û Parlemena Bulgarîstanê kirin.

Her wiha Serokê Parlemena Bulgarîstanê xweşhaliya xwe derbirî ku %30 endamên Parlemena Kurdistanê jinin û balkişand li ser wê yekê ku eve jî nîşaneke baş ya li ser rewşa jinan li Herêma Kurdistanê dide.

Serok Barzanî li beramber da got: Me jî pê xweşe pêwendiya me hebê, bi taybetî ku em her du alî li jêr destê rejîmên dîktatorî ve rizgar bûne, ji bo wê yekê pêwîste zêdetir nêzîkî hevdû bibîn.

Amed: Salvegera darvekirina Qazî Mihemed hat bibîranîn

Duh 31/3/2012`an, li bakûrê Kurdistanê û li bajarê Amedê salvegera darvekirina Serokê Komara Kurdistanê ya li Mihabadê hatibû ragihandin, Qazî Mihemed û hevalên wî di 31/3/1947`an de hatin bibîranîn.

Di hola rêûresim de wêneyên rêberên serhildanên bakûrê Kurdistanê Şêx se`îd û Seyîd Riza û wêneya Bedî`ulzeman Se`îdê Nursî, her weha wêneya Serokê Komara Kurdistanê Qazî Mihemed û wêneyê rêberê şoreşa başûrê Kurdistanê Mele Mistefa Barzanî, her weha wêneyên serkirdeyên serhildan û şeoreşên her çar parçeyên Kurdistanê hatibûn hildan.

Di hema demê de ala Kurdistanê hatibû hildan û rêûresim bi siruda nîştimanî "Ey Reqîb" destpêkir. Hêjayî gotinê ye rêûresim bi beşdariya hejmarek mezin ji komên partiyên bakûrê Kurdistanê û kesayetiyên rewşenbîr û kesayetiyên olî û ronakbîr bi rêve çû.

Hêjayî gotinê ye Komara Kurdistan ya li Mihabadê sala 1946`an hate ragihandin û di 31/3/1947`an Serokê Komara Kurdistanê Qazî Mihemed li gel hevalên xwe ji aliyê rejîma Êranê ve hatin darvekirin.

PUKmedia

Kesûkerên şehîdên kîmyabaranê hatin xelat kirin

Îro li hola malbenda Yekitiya Nîştîmanî ya Kurdistanê li navçeya Şarezûrê bi amadebûna berpirsê malbendê û nûnerê mekteba şehîdên yekitiyê û her weha 500 binemaleyên şehîdên kimyabaranê, xelata Mam Celal bi qasî 5 milyon dînar bo her binemaleyekê hate parvekirin.

Berpirsê malbendê ragihand Yekitî û Mam Celal herdem di xema rewşa jiyana şehîdên gelê me de ne û ev xelat, cîhê serbilindiyê ye û di tûmara serweriyên yekitiyê de wê bimîne.

Kesûkarên şehîdan bi wergitina xelatê kêfxoşiya xwe diyar kirin û berpirsê malbendê jî daxuyakirin ku YNK`ê piştî raperînê pirogramek berfireh ji bo xizmetkirina kesûkarên şehîban hebûye û wê di xizmeta xwe de berdwam be.

М.Барзани: однажды курды объединятся

Курдский народ в один прекрасный день объединится и определит свою судьбу, но это произойдет не в результате насилия и оружия, заявил лидер Регионального правительства Курдистана в Ираке Масуд Барзани, добавив, что ни разделение, ни объединение не произойдет с помощью силы.

Курдский народ были угнетен в течение многих лет, но в один прекрасный день он объединится, заявил Барзани, выступая на иракском телеканале Аль-Шаркия. "Эта истина не может быть скрыта. Мы такой же народ, как арабы, турки, или персы. Они не позволяют курдам сформироваться в нацию", заявил Барзани, согласно агентству "Доган".

"Все ждут хороших новостей, и они могут быть объявлены в любое время. Я не знаю, буду ли я свидетелем, но это правда, которую невозможно остановить".

Между тем, пресс служба правительства Болгарии заявила, что Барзани ищет инвестиций в сельское хозяйство, здравоохранение и строительство региона. "Мы будем отдавать приоритет тем болгарским компаниям, которые готовы инвестировать и заниматься бизнесом в нашем регионе", сказал Барзани в ходе встречи с премьер-министром Бойко Борисовым. Барзани и Борисов договорились о сотрудничестве по созданию стратегической инфраструктуры, особенно в строительстве плотин, а также в сельском хозяйстве, сообщило агентство "Франс Пресс". Здравоохранение было еще одним потенциальным направлением сотрудничества, упомянутым курдским лидером. Некоторые курдские компании также проявляют интерес к инвестированию в Болгарии, добавил он. Барзани прибыл позавчера с однодневным визитом в Софию, где он также встретится с министром иностранных дел Николаем Младеновым и спикер парламента Чечкой Чачевой.

В Сулеймании арестован виновник громкого убийства книготорговца

Сулеймانийская "Асайиш" (служба безопасности) выпустила заявление о том, что в четверг ею арестован подросток, который признался в убийстве книготорговца Хусейна Мухаммеда-Салеха.

Это убийство вызвало забастовку 30 книготорговцев Сулеймании, которая завершилась с арестом предполагаемого убийцы.

18-летний учащийся, названный только по инициалам Т.А.С., 23 марта в 10:30 вместе с Мухаммед-Салихом находился в рюмочной в центре Сулеймании, рядом площадью Сара.

Между ними вспыхнула драка, и Мухаммед-Салих был тяжело ранен осколками винной бутылки. Спустя два дня он умер в больнице.

Т.А.С., сулеймaниец, был арестован после того, как признался в ранении и убийстве Мухаммед-Салиха.

Иракский Курдистан регион мирового масштаба

По данным журналиста Foreign Policy С.Ливайна, в Кении найдена нефть, запасы природного газа в Мозамбике оказались на 1/3 крупнее, чем считалось ранее, а у побережья Танзании обнаружено новое нефтяное месторождение. Однако еще до этих известий Восточная Африка сделалась нефтяным регионом мирового масштаба. Добавьте к этому модные в этом сезоне Иракский Курдистан и месторождения Северного моря.

В Восточной Африке одни только газовые запасы Мозамбика могут в потенциале перекроить распределение энергетических и геополитических сил вдоль линии, которая тянется из Европы в Азию. Итальянская ENI планирует в конце десятилетия начать экспорт сжиженного газа из Мозамбика. На рынке Азии эти поставки пошатнут позиции Катара, который завышает цены на СПГ, привязанные к ценам на нефть. В Европе, где 25% газа поставляется Газпромом, тоже ситуация тяжелая, так как цены на газ тоже привязаны к нефтяным. Но Мозамбик, благодаря своему географическому положению, может снабжать и Европу. Если на европейском рынке появится новый поставщик, Газпром -острие внешней политики премьера В.Путина, будет иметь меньше влияния на Европу, пишет С.Ливайн.

Западные журналисты неоднократно называли Газпром "политическим оружием" - особенно часто это мнение звучало в ходе нескольких "газовых войн", которые Газпром вел с Украиной, а Европа вследствие этого недополучала газ.

Европейские журналисты всё чаще называют такие «газовые войны» традиционными ритуалами, совершаемыми в самое холодное время года. Они являются лишь частью большой игры, целью которой является нейтрализация Украины.

По их мнению, фундаментальная проблема заключается в том, что Западная Европа, и, особенно, Германия считает Газпром нормальным коммерческим концерном, который нацелен на преуспевание на рынке. Европейская Комиссия делает вид, что является беспристрастным судьей в отношениях Москвы и Киева. Однако если заглянуть в мозг любого евробюрократа, то можно легко увидеть, что он не скрывает своих симпатий к Газпрому. Бюрократы станут говорить, что в Украине - хаотичная система власти, что она - ненадежный партнер, который ворует газ.

Газпром сам по себе – ни плохой, ни хороший, – цитировала The Times российского журналиста и писателя В. Панюшкина. - Его скорее можно сравнить с автоматом Калашникова или Кольтом, который можно использовать и для нападения, и для защиты. И то, как это оружие будет использовано, целиком зависит от человека, чей палец находится на спусковом крючке". Автор материала напоминает, что Россия без проблем снижает цены на газ для дружеских режимов в Белоруссии и Армении.

При этом он приводит любопытные примеры. В 2006 году, когда польская энергокомпания опережала российских конкурентов в борьбе за долю в Балтийском нефтеперерабатывающем заводе, Россия сразу же остановила поставку нефти в Польшу. Из-за "технических проблем".

Бозкурт: права женщин должны быть в центре переговоров с ЕС

Европейский парламент принял к рассмотрению доклад Эмине Бозкурт «Перспектива-2020 для женщин Турции». Документ будет обсуждаться на Генеральной ассамблее Европарламента в мае. Доклад был утверждён Комиссией по правам женщин и гендерному равенству. Эмине Бозкурт – датский политик турецкого происхождения, депутат Европарламента с 2004 года, член фракции социалистов.

В труде рассмотрены вопросы насилия в отношении женщин, образования и трудоустройства женщин, их участия в политике в настоящее время и в перспективе до 2020 года.

Автор подчёркивает, что женщина должна признаваться личностью, а не просто частью семьи и матерью. Без женщины демократия невозможна, заявила Бозкурт.

«В ЕС не войти просто так. Права женщин должны стать центральной темой переговоров [Турции] с ЕС. В своём докладе я утверждаю, что Еврокомиссия должна уделить особое внимание “позитивной повестке дня” для ускорения присоединения к ЕС», – добавила она.

Бозкурт призвала к решительному противодействию насилию, которому подвержены женщины. «Принятие нового закона о насилии в отношении женщин и открытие отдела по женскому насилию в городской прокуратуре Анкаре – это шаги в правильном направлении. Надо признать, что ведутся работы в области трудоустройства женщин, увеличения представительства женщин в парламенте и приёма девочек в школы. Однако ещё многое только предстоит осуществить. Мой доклад предлагает ряд конкретных мер в этом направлении», – объяснила она.

Курды не примут участия в конференции друзей Сирии

Курдский национальный совет заявил сегодня, что он не будет участвовать во второй конференции друзей Сирии в Стамбуле, открывающейся послезавтра, так как не был приглашен на нее.

Глава переговорной группы совета Абдул-Хамид Дарвиш заявил агентству АК-Ньюс, что совет не получил официального приглашения для участия в конференции, "которая поддерживает одну из сторон оппозиции – Сирийский Национальный совет - в то время как есть много групп сирийской оппозиции".

Согласно Дарвишу, первая конференция "Друзей Сирии" в Тунисе не достигла никаких шагов в урегулировании сирийского кризиса.

"Какой смысл в проведении конференций "Друзей Сирии" без помощи сирийскому народу?" – спрашивает Дарвиш.

Курды бойкотируют новую конференцию сирийской оппозиции

Курдский национальный совет Сирии (КНСС) не будет присутствовать на конференции сирийской оппозиции в Стамбуле, заявил агентству АК-Ньюс член делегации КНСС.

Орган арабской оппозиции – Сирийский национальный совет "не принял статьи и соглашения, которые мы представили конференции и которые касаются курдского вопроса в Сирии и прав курдского народа", заявил по телефону Баша Талал. Он добавил, что в проекте заявления, представленном на конференции, рассматриваются многие вопросы, которые касаются поддержки Сирией палестинского дела и т.п.", но он не содержит основных внутренних проблем, таких как курдский вопрос, который требует решения, и оппозиция должна поддержать это".

Во время конференции в Тунисе в прошлом месяце глава Сирийского Национального совета Бурхан Галиун заверил курдов, что у них будет свое место в постасадовской Сирии. Галиун также обещал децентрализовать систему управления и официально признать сирийских курдов.

Новые аресты в рамках «Дела АОК»

В Турции продолжаются массовые аресты курдов в рамках расследования "Дела Ассоциации обществ Курдистана (АОК)". Турецкая полиция в четверг, 29 марта в провинции Сивас задержала 14 курдских активистов, передает информационное агентство Firat News.

Напомним, что "Дело АОК" было возбуждено в апреле 2009 года Диярбакырским судом по особым делам. Среди его фигурантов мэры курдских городов Турции, представляющих действующую Партию мира и демократии,ее активисты, курдские правозащитники и журналисты.

kurdistan.ru

www.netewe.com

Америка нуждается в курдской политике

Среди связанных с Ираком годовщин, вот еще одна: на этой неделе, двадцать один год назад, миллионы иракских курдов бежали в безлюдные, заснеженные горы на границе Турции и Ирана, отчаянно ища спасения от наступающих армий Саддама Хусейна. Только что оправившись от унизительного поражения в первой войне в Персидском заливе, Саддам быстро переключил свои силы на уничтожение всей внутренней оппозиции его тираническому режиму.

В том, что касалось курдов, его цели было ясны. Саддам стремился раз и навсегда устранить постоянную проблему этого гордого, непокорного меньшинства, которое уже давно сопротивлялось его диктатуре. Геноцид был сигналом, завершающим работы, которые начались в 1988 году, когда иракские силы разрушили тысячи курдских деревень, убили их жители, и дождь химического оружия пролился на в чем не повинных мужчин, женщин и детей из города под названием Халабджа.

Теперь, курды, буквально загнанные в угол, замерзающие в бесплодных горах, перед лицом мести Саддама, казалось, окончательно погибали.

Вплоть до того, как Америка сказала "нет". Вместе с небольшой группой союзников, Соединенные Штаты, попросту говоря, спасли курдов. Армии Саддама Хусейна было приказано отступить под угрозой возобновления военных действий. Американские сухопутные войска были развернуты на севере Ирака и организовали одну из величайших гуманитарных историй спасения, операцию "Обеспечение комфорта". Над Курдистаном была установлена бесполетная зона, которую американские самолеты патрулировали до 2003 года, когда Америка окончательно разобралась с Саддамом, навсегда освободив от страха почти 30 миллионов человек этой республики, в том числе многострадальных курдов.

Эту историю спасения и американского лидерства стоит напомнить, особенно в этом году. Впервые в этом поколении, курды Ирака оказались без прямой американской защиты. Решение президента Обамы о выводе американских войск из Ирака в очередной раз предоставило курдов в значительной степени самим себе. Хотя они больше не стоят перед лицом террора Саддама, длинная тень их мучительные истории остается, как и нерешенная напряженность не только в Ираке с его арабским большинством, но и с сильными соседями в Иране, Сирии и Турции, которые борются у себя дома с обездоленными курдскими меньшинствами.

Эта смесь страха, отвращения и иностранного вмешательства - то, что, оставшись бесконтрольным, может легко привести к конфликтам и даже к войне - как на территории Ирака, так и, возможно, на региональном уровне. Это, действительно, было бы трагичным – разумеется для часто предаваемых курдов, но также и для престижа и долгосрочных интересов их главного покровителя, Соединенных Штатов.

Если говорить об американском проекте в Ираке, то его применение в Курдистане успешно продвигается по пути к успеху. Как это произошло в Германии, Японии и Южной Корее после Второй мировой войны, несколько десятилетий интенсивного американского взаимодействия начали творить чудеса для курдов. Превосходная безопасность – действительно, ни один американец не погиб в районах, находящихся под курдским контролем. Быстро развивающаяся экономика с растущим уровнем иностранных инвестиций. И зарождающаяся демократия, которая, хотя и далека от совершенства, видела появление реальных оппозиционных партий, а также растущее гражданское общество и СМИ. Да, коррупция, отсутствие подотчетности (должностных лиц) и неравномерное развитие остаются серьезными проблемами. Но, конечно, дела обстоят не хуже, чем, скажем, в Южной Корее примерно 1970-х годов, в подобном же пункте опыта этой страны под крылом Америки.

Если его поддерживать должным образом, иракский Курдистан имеет все выгоды американского стратегического актива. Арабы Ирака, возможно, были глубоко двойственны в отношении дальнейшей роли американских войск. Но не курды, чьи лидеры громко заявили о своем стремлении к постоянному присутствию США, которые составляют около 5 миллионов и в подавляющем большинстве настроены проамерикански. Имея общие границы с Ираном и Сирией, Курдистан ныне может играть важную роль в стратегии США по борьбе с серьезными угрозами, вытекающими из этих антиамериканских режимов. Курдские службы безопасности и разведки являются компетентными и закаленными в боях, и после многих лет сотрудничества они создали прекрасные рабочие отношения со своими американскими коллегами, в том числе в борьбе с Аль-Каидой. И сидя на запасах в 40-50 млрд. баррелей нефти, Курдистан имеет шанс стать одним из крупнейших в мире производителей нефти, одним из ключевых пунктов глобальной энергетической безопасности.

Уверенный в своей поддержке США, Курдистан может служить как двигатель и якорь для демократического развития остальной части Ирака. Но стремительный выход Америки оставил опасный вакуум, потенциальную почву для разрушительных действий по самообороне, которые могли бы легко выйти из-под контроля, и поэтому вакуум необходимо срочно заполнить согласованной американской стратегией, чтобы определить новые, "особые" отношения с курдами Ирака. Дав понять, что благополучие Курдистана в пределах действительно федерального Ирака по-прежнему является приоритетной задачей США, можно сдерживать потенциальных агрессоров, поощряя у курдов сдержанность, терпение и сотрудничество в борьбе с политическим хаосом в Багдаде.

Когда курдский президент Масуда Барзани в следующем месяце посетит Вашингтон, администрации Обамы следовало бы посоветовать хорошо использовать эту возможность для создания новой совместной комиссии по американо-курдским отношениям по надзору за двусторонними отношениями, состоящей из высокопоставленных чиновников с обеих сторон. Консульство США в Курдистане должны возглавляться высокопоставленными дипломатами в ранге послов, и, возможно, поддержано отставным генералом. Под рубрикой американской помощи в обеспечении безопасности в Ираке, необходимы программы по оснащению и обучению курдской службы безопасности и разведки, в том числе должны быть созданы надежные каналы для обмена информацией и других совместных усилий. Должна быть запущена совместная инициатива по значительному расширению американских инвестиций в Курдистане, с акцентом на ускорение превращения региона в надежного экспортера энергии на западные рынки. Должна быть оказана техническая помощь и поддержка курдским усилиям по борьбе с коррупцией, укреплению законности и обеспечению прав человека.

Спустя более чем два десятилетия после спасения курдов Ирака от уничтожения, для Америки пришло время институционализации долгосрочных стратегических отношений с ними – нужно понять, что безопасность и процветание Курдистана, его уверенные связи с единственной сверхдержавой в мире, могут быть благом для интересов США, и фактором стабильности и модернизма на всей территории Ирака и Ближнего Востока.

Джон Ханна - старший научный сотрудник в Институте ближневосточной политики в Вашингтоне. Бывший советник по национальной безопасности вице-президента США Дика Чейни с 2005 по 2009 год.

Выпуск "Озгюр Гюндем" возобновлен

Решение стамбульского суда о месячном приостановлении прокурдской газеты "Озгюр Гюндем" отменено после того, как было обжаловано адвокатами, сообщает газета "Тудей Заман".

14-й уголовный суд Стамбула на прошлой неделе приостановил выпуск газеты на месяц, ссылаясь на "распространение пропаганды террористической организации" в номере от 24 марта. В этом номере был материал о праздновании Науруза в лагере РПК в Кандиле.

"Тудей Заман" в связи с этим цитирует премьер-министр Турции Реджепа Тайипа Эрдогана, который заявил журналистам в среду, что он против закрытия любой организации, будь то политическая партия или газета.

Он сказал, что за нарушения закона должны нести ответственность люди, а не организации. Эрдоган добавил, что закрывать организации не только антидемократично, но и бесполезно, так они, как правило, просто заново открываются под другим именем.

"Озгюр Гюндем", начавшая выходить в 1992 году, была запрещена два года спустя, но выходила под другими именами например "Озгюр Политик") до апреля 2011 года, когда после очередного запрета вернула себе изначальное название.

В Багдад отправляется курдская делегация, чтобы решить нерешенные вопросы

На следующей неделе в Багдад отправится высокопоставленная курдская делегация, чтобы обсудить нерешенные вопросы между Эрбилем и Багдадом.

Об этом заявил журналистам один из лидеров ПСК Азад Джиндияни.

Джиндияни выразил надежду, что Национальная конференция, запланированная на 5 апреля, найдет окончательные решения всех конфликтов между иракскими сторонами.

В Турецком Курдистане собирают подписи за языковые и политические права курдов

Как сообщает агентство Нет.курд, в Турецком Курдистане после Науруза началась компания сбора подписей под требованием образования на курдском языке, предоставления курдам политического статуса, свободы организаций и идентичности.

Организовавшие сбор подписей курдские партии БДП, ХАК-ПАР и КАДЕП надеются собрать 5 миллионов подписей. Особенно активно сбор подписей шел во время митингов.

И.С. Курдистан.Ру

Барзани осуждает захват власти Багдадом

"... Время для хороших новостей еще не пришло", говорит Барзани

Президент Курдистана Масуд Барзани сообщил о задержке объявления ожидаемых "хороших новостей" для курдов, сказав, что "время еще не пришло". Вместо этого, во время выступления по случаю Науруза - курдского Нового года - он пролил свет на нынешние проблемы с Багдадом.

"Уверяю вас, что обязательно наступит день, когда мы объявим хорошие новости, но он должен прийти в нужное время", сказал президент Барзани, обращаясь к народу Курдистана с сообщением, в котором многие ожидали декларации независимости Курдистана.

В ранее в речи от 18 февраля в годовщину Демократического Союза Молодежи Курдистана, президент Барзани обратился к молодежи, которая "будет подготовлена" для большого события. "Более 2500 лет назад курды восстали и отвергли диктатуру", сказал Барзани, ссылаясь на историю Науруза, когда курдский кузнец уничтожил тирана-правителя, в результате чего, согласно календарю курдов, Науруз или Новый день отмечается с тех пор 21 марта.

"С того дня курды неизменно стремились к свободе и боролись за суверенитет. Это имеет большое значение. Это означает, что курды живы и они - народ, который никогда не будет подавлен. Мы - нация, которая должна быть свободной и жить свободно. Это урок для нас и для других людей", заявил он.

В речи 20 марта Барзани подверг критике политику премьер-министра Ирака Нури аль-Малики в отношении Ирака и Курдистана, он прямо предупредил, что эта администрация ведет к "диктатуре". "Настало время сказать: хватит, текущее состояние дел неприемлемо для нас, и я призываю всех иракских политических лидеров срочно попытаться найти решение, в противном случае, мы обратимся к нашему народу с тем, чтобы решиться на любой ход действий, который он сочтет необходимым".

Аль-Малики и его помощники были раздражены этим заявлением и в особенности идеей обращения к народу Курдистана для принятия решения. Салих аль-Хаснави, член парламента от руководящей партии аль-Малики, сказал, что они были "удивлены" заявлением президента Барзани, который, как он выразился, - это "нарушает Конституцию [Ирака]".

"Даже если курдам предназначено отделение, этому должны предшествовать разработка границы, внесение изменений в Конституцию и проведение референдума с одобрением двух третей иракцев", сказал аль-Хаснави в интервью "Al-Sumaria". Он отметил, что курды имеют удовлетворительную долю бюджета и имеют суверенитет, а также министерства и посольства. Но он отказался сообщить, остались ли курды в правительстве.

Предупреждение Барзани

Барзани посвятил большую часть своей речи критике шиитские правительства, хотя он отметил, что это лишь небольшая группа в правительстве, а не на шиитские партии.

"Ирак переживает серьезный кризис. Мы старались предотвратить погружение Ирака в религиозный конфликт, и мы последовательно избегали принимать чью-либо сторону в этом конфликте. Курды сыграли ключевую роль в обеспечении нового Ирака, в частности, два года назад, когда наша инициатива привела к формированию нынешнего правительства, это основывалось на Эрбильском соглашении. Если бы не наша роль, можно только догадываться, с чем бы столкнулся Ирак. Очень жаль, что небольшое количество людей в Багдаде позволили себе монополизировала власть", сказал президент.

Он сказал, что есть ряд основных споров с правительством Багдада. "Партнерство между курдами, суннитами и шиитами арабами, и другими в настоящее время полностью отсутствует, а, ставшая бессмысленной иракская Конституция постоянно нарушается, как и Эрбильские соглашения, которые были основой, на которой сформировалось нынешнее правительство…".

О спорах между Эрбилем и Багдадом президент сказал: "Решение статуса Киркука и других спорных территорий постоянно отодвигаются. Мы показали максимальную гибкость и терпение, и здесь я хочу поблагодарить наших людей за это. Мы выбрали для разрешения правовые и конституционные средства, но другие стороны не выполнили своих обещаний. Для нас невозможно отказаться от решения этой проблемы, потому что для нас это является чрезвычайно важным и больше, чем просто дело принципа".

Он сказал, что другой основной проблемой является выделение средств на Курдистанские силы пешмерга – вопрос, который иракское правительство по-прежнему отказывается решать.

В споре о разведке и управлении месторождениями нефти и газа, президент отстаивал законность контрактов, которые подписало KRG. "Ни один из наших контрактов с иностранными нефтяными компаниями, не был неконституционным. Основная причина этого спора с Багдадом - не вопрос о законности договоров. Это, скорее, их нежелание прогресса для KRG".

По поводу монополизации власти в Багдаде президент заявил, что власть сосредоточена в руках нескольких людей и другие политические процессы теряют популярность, в том числе, для шиитов. "Существует попытка организовать миллионную армию, чья лояльность только будет только к одному человеку. Где еще в мире человек может быть премьер-министром, начальником штаба вооруженных сил, министром обороны, министром внутренних дел, начальником разведки и главой Совета национальной безопасности одновременно?"

Президент отверг заявления о том, что курдско-шиитский союз близок к краху, говоря: "Мы стремимся к нашему союзу с шиитами, но не с этой группой людей, которые монополизировали власть".

Барзани посетит Вашингтон

Между тем, президент Барзани намеревается посетить Вашингтон в апреле для встречи с высшими должностными лица США, чтобы обсудить текущий политический кризис в Ираке. Президент был приглашен вице-президентом Джо Байденом.

Визит Барзани в столицу Соединенных Штатов пройдет в критический период, после вывода американских войск и после политического кризиса, который усугубился после в обвинений, выдвинутых против вице-президента Ирака Тарика Хашими. Хашими является одним из наиболее влиятельных лидеров суннитов. Он бежал в Курдистан для обеспечения собственной безопасности.

Багдад призвал курдские власти передать Хашими судебной власти Багдада. Курдистанский президент отказался, за что члены партии аль-Малики, в свою очередь, критикуют власти Курдистана.

Курдские лидеры осудили попытки Малики установить диктаторский режим в Ираке. В дополнение к этому, некоторые влиятельные шиитские лидеры, такие как Муктада аль-Садр и Амар аль-Хаким также обвиняют режим Малики в диктаторстве.

Визит Барзани в Вашингтон имеет решающее значение в отношении продолжающегося кризиса в Сирии. В Сирии живет большое число курдов. Все они ожидают получить свои национальные права в "новой Сирии". А активная политика Курдистана по отношению к Сирии и сирийскому Курдистану имеет решающее значение в региональном или международном движении против сирийского режима.

Визит президента Курдистана в США можно рассматривать и с точки зрения двусторонних американо-курдистанских отношений. Американский политолог Джон Ханна, например, посоветовал президенту США Бараку Обаме и его администрации использовать этот визит для улучшения и укрепления американо-курдистанских отношений в регионе. В статье, опубликованной в Foreign Policy, Ханна заявил: "Прошло более чем два десятилетия после начала защиты курдов Ирака от уничтожения. Пришло время для Америки закрепить долгосрочные стратегические отношений с ними. Безопасность и процветание Курдистана в союзе с единственной сверхдержавой в мире может быть благом для интересов США, и фактором стабильности и модернизма по всему Ираку и Ближнему Востоку".

КРГ отрицает, что проводит военное обучение сирийских курдов

КРГ опровергло утверждения арабских СМИ о существовании в Курдистане военных баз, на которых проходят подготовку беженцы из Сирии. На сайте телеканала "Аль-Арабия" сообщается, что курды, которые бежали из Сирии в Курдистанский регион, проходят военную подготовку в Эрбиле.

В статье утверждается, что силы ДПК обучают курдских беженцев, готовя их к засылке обратно в Сирию.

"Я не слышал о строительстве каких-либо военных баз для курдов, которые бежали из Сирии в регион Курдистан", заявил агентству АК-Ньюс Мохаммед Карадахи, секретарь Совета Министров Курдистана.

Аль-Арабия также пишет, что военное обучение на базе проходят около 330 молодых курдов из Сирии, и что это – бывшая база южнокорейской дивизии, стоявшей под Эрбилем во время пребывания коалиционных сил в Ираке.

Утверждалось, что их число растет, и учения проводятся тайно, так как курсанты не имеют права покидать базу.

Губернатор провинции Эрбиль Навзад Хади также отверг утверждения статьи.

"Публикации, которые утверждают, что Курдистан открыл казармы на юге Эрбиля для сирийских курдов, являются необоснованными, здесь нет ничего подобного", сказал Хади.

Министр пешмарга Джафар Мустафа также сказал, что он тоже не знает о каких-либо базах для сирийских курдов, нашедших убежище в Иракском Курдистане.

"Асайиш" раскрыла банду контрабандистов наркосодержащих лекарств

В Чамчамале (провинция Сулеймания) курдской "Асайиш" раскрыта сеть контрабандистов наркосодержащих лекарств. Об этом сообщает агентство АК-Ньюс со ссылкой на курдские органы безопасности.

Арестован предполагаемый участник банды, у которого изъята коробка капсул трамадола (анальгетик, изготовляемый на основе опиатов), незаконно переправленного из Иордании. По словам сотрудника "Асайиш" Джаудата Мухаммед-Салиха, "дилеры родом из Сулеймании и Эрбиля, и один из них был арестован три дня назад. Остальные также будут арестованы в ближайшее время".

Ранее Зимнако аль-Омар, начальник контрольно-пропускных пунктов Бани Макан, сказал, что группой контроля качества было конфисковано в течение недели более 1000 ящиков с капсулами тамадола.

Он добавил, что только министерство здравоохранения имеет право на оборот этих капсул.

kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 12 (160) 2 - 8 Апрел 2012 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Президент Барзани подготовил стратегию реформ

Об этом говорится в заявлении, поступившем в Асват аль-Ирак и передающем подробности программы реформ, которые президент намерен провести в политической, административной сферах и сфере безопасности.

Президент Барзани пообещал продолжить нынешние достижения в отношении сил пешмарга и спцеслужб, в надежде полностью объединить эти учреждения до конца нынешнего года, в дополнение к подготовке современных средств в сфере обороны.

Барзани заявил, что стратегия реформ по искоренению коррупции создана на основе общих консультаций между курдскими институтами и интеллектуалами.

"Прозрачность является основным ориентиром в этой стратегии", говорится в заявлении.

Президент подтвердил, что стратегия будет включать в себя общие свободные выборы и детали финансирования политических партий.

Реформы также подчеркивают важность предоставления рабочих мест без дискриминации по признакам расы, пола или партийной лояльности.

Согласно заявлению, стратегия реформ вскоре будет опубликована в установленном порядке.

РПК: в понедельник мы убили и ранили 19 турецких солдат

Тринадцать турецких солдат были убиты и шесть ранены в понедельник в столкновении с РПК на границе Турции с Иракским Курдистаном, заявил агентству "Асват аль-Ирак" источник в РПК.

"В понедельник турецкое подразделение в 40 солдат пыталось пересечь границу региона в приграничном районе Гударджа, но бойцы из РПК вступили с ними в бой и изгнали обратно, убив 13 и ранив шесть человек," заявил он.

Террор в Анбаре и Тикрите

Два гражданских лиц были убиты и двое ранены в провинции Анбар при взрыве прикрепленной к гражданскому автомобилю бомбы, сообщает агентство АК-Ньюс со ссылкой на местную полицию.

Бомба взорвалась в районе аль-Джазира области, к юго-востоку от города Эль-Фаллуджа.

В то же время, полиция провинции Анбар отдала распоряжение всем операторам мобильной связи прекратить оказание услуг в рамках мер по обеспечению безопасности арабского саммита.

В провинции Салахеттин, в ночь со среды на четверг были убиты полицейский и майор полиции и еще двое полицейских ранены при обстреле из проезжавшего мимо автомобиля. Полицейский конвой был обстрелян в районе Балада, в 100 км к югу от Тикрита.

Очередной теракт в Ниневии

Два человека погибли и трое ранены в субботу при взрыве самодельного взрывного устройства в провинции Ниневия, сообщает агентство Ак-Ньюс.

Взрыв произошел на рынке районного центра аль-Кайара, к югу от Мосула.

В числе раненых – женщина и ребенок, они направлены в госпиталь.

kurdistan.ru

Президент Талабани: Коммунистическая партия доказала свою преданность делу и приверженность к судьбоносным вопросам нашего народа

Президент Джаляль Талабани, Отправле поздравительное послание генерального секретаря иракской коммунистической партии, г-н Хамид Маджид Муса, в семьдесят восьмую годовщину со дня основания партии, и в следующий текст сообщения:

"Дорогой брат, г-н Хамид Маджид Муса

Генеральный секретарь Иракской коммунистической партии !

В семьдесят восьмой годовщины со дня основания вашей партии истребителей, Иракская коммунистическая партия, я рад выразить Вам и через Вас ко всем членам партии, в самый жаркий искренние поздравления и пожелать вам, чтобы продолжить борьбу для достижения наших целей в развитии состояния демократических институтов.

Ваша партия на протяжении последнего десятилетия, была одна из величественных национальных символов, и доказала свою преданность делу и приверженность к судьбоносным вопросам нашего народа, и многочисленные жертвы против системы несправедливости и тирании.

Надеюсь, что ваша партия продолжает свою борьбу за достижение долгое счастье и благо нашего народа и. А вам лично и другим товарищам больше побед и отличного здоровья ...

Ваш брат Джаляль Талабани

Президент Республики ".

В Канаде выходит книга о геноциде курдов

Книга о кампании геноцида иракских курдов "Анфаль" вскоре выйдет из печати в Канаде. Об этом заявила агентству АК-Ньюс ее автор, канадская журналистка Сьюзан Мурали. Сьюзен - дочь румынки и курда из Эрбиля; по ее словам, она всегда интересовалась родиной отца и не прекращала говорить о судьбе курдов и Курдистана.

В ходе кампании "Анфаль" в 1986-1989 гг. погибло и про-

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR: TAHİR SÜLEYMAN

ÎMTÎYAZ Û SERNIVÎSAR: TAHÎR SILÊMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbirlər:

RAMİZ CƏBRAYILOV,

SAKİT ÇIRAQLI

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın mövqeyi ilə üstüstə düşməyə bilər.

www. Diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri, 40

Küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil-17

Navnîsan: Bakû 40 soqaq S.Mêhmandarov xanî 25 mal-17

Адрес: Баку 40, улица С. Мехмандарова дом 25 кв-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib

e-mail: diplomat_gazeti@box.az

Şəhadətnamə : NFŞ 005004966

BUSB-un 2 saylı Sabunçu rayon filialı

VÖEN1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 4500